

ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ и 15-р — УНАГЪОМ и ДУНЭЕ МАФ

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэу лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Унагъом и Дунэе мафэ фэшI тышфугъушIо!
Нэбгырэ пэпчэ ищыIэныгъэ илъэпсэ къэкIуапIэу, зэфыщытыкIэ-зэхэтыкIэ дахэм икъекъапIэу щытыр унагъор ары. Унагъор пытэу, сабыйхэр насынышIоу щытхэмэ, обществэр, къэралыгъор зэрэпсауу нравственнэ лъэныкъомкIэ нахь зэтэгъэпсыхъагъэу щытыцтых.

ИжыкIэ къыщегъэжьагъэу Адыгеим зэгурыIоныгъэ зэрылэ унэгъошхэр цэпсэх. Нахьыжхэр алътэхэу, нахьыкIэхэм афэгумэкIэхэу, анахь мэхъанэ зIэр — сабыир шIулэгъумрэ фэбагъэмрэ ащымыкIэу къэтэдэжын зэрэфаер — къагурыIоу мэпсэх.

Тиреспубликэ щыпсэхуэу лъэпкъхэм яхэбзэ шIагъохэр къауагъуагъэ, зы лIэужым фэсакъызэ адырэ лIэужым негъэсыжы унэгъо шIуагъэхэр. ИжыкIэ къыщегъэжьагъэу унагъор ары общественнэ институт шхъаIэу щытыгъэр ыкIи къэнэжырэ. Гухэлэ шхъаIэу унагъом иIэр къыткIэхуэхэрэр цIыф тэрэххэу, яхэгъэу фэшъыпкъэхэу, сьд фэдэр лъэныкъокIи щысэтхынIэу плугъэнхэр ары.

Республикэм ипащэхэм Iофтхэбзэбэ зшIуахы унагъом игъэпытэнкIэ, сабыибэ зэрыс ыкIи унэгъо ныбжьыкIэхэм IэпыIэгъу афэхъух. Нэбгырэ пэпчэ, унагъо пэпчэ щыIэкIэ тэрэз ялэным пстэуми анахь мэхъанэшхо раты.

ТичIыпIэгъу лъапIэхэр, мы мэфэ шIагъом тышфугъуаIо псауныгъэ пытэ, насын шъуиIэнэу, къышъуэблэгъэхэм ягуфэбагъэ зэхэшъуиIэнэу, Адыгэ Республикэмрэ зэдэтыи Хэгъэгоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлэ ублэпIэшIу пстэуми гъэхъагъэхэр ащышъуиIынхэу!

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

ЩыIэныгъэ гъогум икъекъапI

ООН-м и Генеральнэ Ассамблее 1993-рэ илъэсым Юныгъом и 20-м унашъо зришыгъэм тетэу илъэс къэс жъоныгъуакIэм и 15-м унагъом и Мафэ хагъэунэфыкIы.

Унагъом цIыфым ищыIэныгъэкIэ мэхъанэшхо иI, хэти игъогу ар икъекъапI, ащ иджэныкIэ машIо кIуачIэ къыреты. КъэралыгъомкIи унагъор пкъэушхоу шыт, унагъор зыщыпIтэ къэралыгъом лъэпсэшIу иI. ИжыкIэ къыщегъэжьагъэу унагъом лъытэныгъэу тикъэралыгъо щыфашыщыгъэм непи къегъэгъэзжыгъэным мэхъанэу иIэр къагурыIозэ, ащ фэлэжэшт социальнэ программэ зэфэшхъафыбэ аштагъ, ахэр гъэцкIэжыгъэнхэми Iоф дашIэ.

Программэ хэушхъафыкIыгъэхэм ямызакъоу, Iоф гъэнафагъэхэмкIи унагъом игъэпытэн къэралыгъор пылэ. Мары 2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу орденэу «Родитель-

ская слава» зыфиIорэр араты ны-тыхэу сабыибэ зыплугъэхэм, унагъом игъэпытэнкIэ гъэхэгъэшIухэр зышIыгъэхэм. Ау, гухэкI нахь мышIэми, социальнэ-экономическэ кIиныгъоу щыIэныгъэм зыщырихьылэхэрэр зэпачынхэ амылэкIэу унэгъо ныбжьыкIэхэр зэхэзыхъэхэу къыхэкIы, унэгъо имыкьухэм япчъагъэ къыхэхъо.

Къыхэгъэщыгъэн фае экономикэ кризисым, нэмыкI кIыныгъохэм ямылгытыгъэу, республикэм исоциальнэ кьулыкьу зызэриушъомбгъурэр, кIэлэцIыкIухэмрэ унагъомрэ ясоциальнэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцкIэрэ учреждениехэр ахэм зы кьутамау зэрахэтхэр.

Унагъом и Дунэе мафэ ехуэлэу республикэм ирайонхэм, икьалэхэм мэфэI Iофтхэбзэ зэфэшхъафыбэ ащыкIуагъ. Ахэм ащыщхэм тигъэзет изичэзыу номерхэм ягугъу къащытшышт.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

Уисэнэхъат уфэшъыпкъэмэ

«2010-рэ илъэсым Адыгеим икIэлэегъадж-психолог» зыфиIорэ республикэ зэнэкьокъум икIэуцугъо мы мафэхэм Мыекъуапэ щыкIуагъ.

кIоцI (жъоныгъуакIэм и 12-м ыкIи и 13-м) ясэнэхъат фэгъэхыгъэ лъэныкъо зэфэшъыпкъэм кIэ зэнэкьокъугъэх.

Апэрэ мафэм нэбгырэ пэпчэ исэнэхъат кытегушъыIагъ, зыкыигъэлэгъуагъ. ЯтIонэрэ мафэр психологым исэнэхъат хэшIыкIэу фыриIэм фэгъэ-

хэм анахь Iэпэлэсэныгъэшхо хэлъэу алътыагъ Мыекъопэ гимназиэу N 22-м ипсихологэу Юлия Миллер, ащ щытху тхылгъэ сомэ мин 50-рэ фэгъэшъошагъ. Ащ ыуж анахь дэгъухэу алътыагъэх Кошхъэблэ районымкIэ гурыт еджапIэу N 8-м ипсихологэу Зинаида Бондаренкэр, Джэджэ районымкIэ гурыт еджапIэу N 7-м щыцэ Елена Будаевар, Красногвардейскэ районымкIэ гурыт еджапIэу N 1-м щыцэ Ирина Дырбовар ыкIи Мыекъопэ районымкIэ гурыт еджапIэу N 17-м ипсихологэу Ольга Щербинар. Ахэм щытху тхылгъэхэр сомэ мин

Ар къызэIуихыгъ гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ министрэм иапэрэ гуадзэу Наталья Кабановам. Ащ ыуж къэгущыIагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм гъэсэныгъэмкIэ, наукэмкIэ ыкIи ныбжьыкIэхэм яIофыгъохэмкIэ икомитет итхъама-тэу УдыкIэко Юрэ, зэнэкьокъур зыщыклогъэ Адыгэ кIэлэегъаджэ колледжым идиректорэу Ацумыж Казбек.

Зэнэкьокъум къекIоллагъэх республикэм икьалэхэм ыкIи ирайонхэм анахь дэгъоу къащыхахыгъэ психолог нэбгыри 7. Ахэр мэфитIум кы-

хыгъагъ. КIэлэеджакIоу чIыпIэ кIын ифэрэм Iоф зэрэдэшIэрэр къыралотыкIыгъ.

КIэуххэр зызэфахысыж-

20 зырызрэ афагъэшъошагъ.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Сурэтхэр тезыхыгъэр Iэшъынэ Аслъан.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хуэгъэу шIуагъэ кытэу гъэсэныгъэм ылъэныкъокIэ Iоф зэришIэрэм, кыткIэхухъэхэрэм яегъэджэрэ япIунрэкIэ гъэхъагъэхэр зэриIэхэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылгъ

фагъэшъошагъ Шхъэралыкьы Заремэ Айдэмыр ыпхъум, МОУ-у «Гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ гурыт еджапIэу N 1-р» зыфиIоу Адыгэкьалэ дэтым инджылызыхъомкIэ икIэлэегъаджэ.

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм иавтоном учреждениеу «Чыплэ планированиемкIэ институтыр» зыфиорэм инаблюдательнэ совет хэтхэм зэхъоклыныгъэ афэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 174-р зытетэу «Автоном учреждениехэм яхьыллагъ» зыфилоу 2006-рз илъэсым шэклогъум и 3-м аштагъэм, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм N 299-р зытет писъмэу 2010-рз илъэсым мэлъыгъфэгъум и 28-м ктыгъэхъазырыгъэм атегъэпсыхъагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм иавтоном учреждениеу «Чыплэ планированиемкIэ институтыр» зыфиорэм инаблюдательнэ советэу Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэ-

кIэ и Комитет 2009-рз илъэсым тыгъэгъазэм и 10-м кыдыгъэгъагъэу унашъоу N 55-р зытетымкIэ ыухъсыгъэм Л.А. Скабала — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Правовой гъэорышлалэ ипащэ хэгъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм шыгублагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Комитетым итхьаматэу О.И. БАКЛАНОВА кь. Мыекъуапэ, жьоныгуаклэм и 11, 2010-рз илъэс N 23

Нартхэмрэ «Жъыумрэ»

Мэлъыгъфэгъум и 20-м Мыекъуапэ, Адыгэ Лъэпкъ музейм ыкIи мэлъыгъфэгъум и 22-м Налшык, Бизнес институтым и Концертнэ зал, Адыгэ къэралыгъо университетым иорэдъило купэу «Жъыум» нарт пщыналъэхэм афэгъэхъыгъэу хьакIэшхэр ащы-зэхичагъэх. Ахэм ахэлъжыагъэх Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ, лъэпкъ культурэмкIэ Гупчэр, ныбжьыкIэ Iэпылэгъу фондэу «Гуфэсыр», адыгэ журналэу «Псынкэр» (Налшык), Къэбэртэе-Бэлъкъар гуманитар фондэу КъэрдэнгъушIэ

Зэрамыку ыцIэкIэ шытыр. Нарт пщыналъэмэ афэгъэхъыгъэ проэктыкIэр Адыгэ къэралыгъо университетым лъэпкъшIэныгъэмкIэ и Гупчэ шагъэхъазырыгъ.

«Жъыум» зэрихабзэу пэсэрэ ордэкъIуаклэм тетэу архивхэм къахихыжыгъэ нарт пщыналъэ 14 икIэрыкIэу дунаим кыты-ригъэхъажыгъ. Ахэм ащыщых Нарт Хъудымыд, Саусырыкьо, Пэтэрэз, Ашэмэз, Шэбатныкьо яхьыллагъэхэр.

Мыекъуапи, Налшыки ащы-клогъэ хьакIэшхэм ахэлъжыагъэх зэлъашIэрэ шIэныгъэлэжъхэр,

университетхэм, колледжхэм якIэлэгъаджэхэр, студентхэр, зэкIэ адыгэ ордэдыжъхэр зикIа-сэхэр.

Мэлъыгъфэгъум и 23-м зэлъашIэрэ шIэныгъэлэжъхэу КъэрдэнгъушIэ Зэрамыку ехьылэгъэ шIэжъ зэхъхэ ар кызыщыхъу-гъэ чылэу Псыгонсу «Жъыум» щызэхичагъ. Зэрамыку кыIо-штыгъэ нарт пщыналъэхэр, лы-хъужъ гъыбзэхэр ащ кыыщи-луагъэх.

ПАШЪТЭ Мэдин.
Филологие шIэныгъэхэмкIэ кандидат.

тар 670-рз, Шэуджэныр — гектар 300, Красногвардейскэр — гектар 30.

Тапэрэ илъэхсэм афэдэу гъатхэм зинахыбэ республикэм шапхырэр тыгъэгъазэр ары. Мыгъатхэ ащ гектар мин 49-м ехъу рагъэубытынэу рахъухъагъ. Ащ шыщэу тыгъуасэ ехъулэу халъ-хъагъэр гектар 553-рз.

Жьоныгуаклэм и 14-м ехъулэу республикэм сое гектар минишым ехъу шапхыгъ. ДжьырэкIэ мы лэжыгъэр анахыбэу зышашIагъэр Джэджэ районыр ары — гектар 2000-м ехъу.

Мэфэ фабэу кызыэкIэлъыкIохэрэ агъэфедэхъэ, республикэм ичIыгулэжъхэм гъэтхасэхэм яхэлъхъан агъэпсынкIэ.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэртэбый.

Джашыгъум бзылфыгъэр ары узэмыхъуапсэрэр: бзылфыгъэ Iофи хъулфыгъэ Iофи ыпшгэ кыдэфэ.

Чылэм удэсэу Iоф шIэн горэ умыгъотынэу? Уфэе къодыемэ, чэщи мафи шIэн икьун Iоф шыл, хатэхэр, губгъохэр блэжыынхэ, былымхэр, чэт-тхъачэтхэр пхъунхэ плъэкIышт. ШIэлджанэ дэщай, лажэ. Шъхъаеи зэкIэри зэфэдэп. Дэгъуи дэи зэгольэу шыIэныгъэр лъэкIуатэ.

Сыфай зэкIэми сыкызызэхыхнэу, нахьышIур кыхэдгъэщынэу, лъэхъаныкIэм кызыдихыгъэ гумэкIыгъохэр щыдгъэзыенхэу.

ХЪАМЫКЪО Нурыет.

Гъэтхэсэ гектар мин 65-рз апхъыгъ

Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ кызыритырымкIэ, гъэтхасэу пстэумкIи апхъынэу агъэнэфэгъэ гектар мини 103-м ехъум шыщэу жьоныгуаклэм и 14-м ехъулэу гектар мин 65-м фэдизым чылапхъэхэр арагъэ-кIугъ. Ар зэкIэ гъэтхасэу апхъын фаем ипроцент 63-рз мэхъу.

Лэжыгъэ къэзытышт гъэтхэсэ пасэхэу республикэм пстэумкIи тыгъуасэ ехъулэу шапхыгъэр гектар мини 8 фэдиз хъазыр. Анахыбэу ащ фэдэ лэжыгъэхэр зышапхыгъэ районхэр: Джэджэр — гектар 2423-рз, Красногвардейскэр — гектар

1395-рз, Шэуджэныр — гектар 1222-рз, Тэхъутэмыкъуаер — гектар 1160-рз. А пчъагъэм шыщэу горохыр гектари 180-мэ, лэжыгъэм пIухъащт натрыфыр гектар 4500-м, пынджыр гектар 2125-м ашапхыгъ. Тэхъутэмыкъое районым гектар 1050-мэ, Красногвардейскэ районым гектар 1025-м пындж чылапхъэр ашарагъэкIугъ.

ТапэкIэ фэдэ кыхэмыкIыгъэу мыгъатхэ шъоушыгъу зыхашыкIырэ чыплэ гектар 1000 республикэм шапхыгъ. Ащ фэдэ лэжыгъэр зышашIэгъэ районхэр: Джэджэр — гек-

Лъэхъаным кызыдихыгъэ гумэкIыгъохэр

ХэткIи шъэфэп джырэ лъэхъаным чылэхэм ящыIэкIэ-псэукIэ зытетыр. Уахътэр лъэкIуатэ, чылэдэсмэ япчъагъэ нахь макIэ мэхъу. Анахь гумэкI гъэхъалэмэ ащыщ ныбжьыкIэу чылэм дэхэр дэкIынхэ фаеу зэрэхъуэр. IофшIалэхэр икьоу зэрэ-щымыIэм кыхэкIэу ахэм яуна-гъохэр къабгынэхэшъ, нэмыкI къалэхэр лэжъапIэу кыхахых. ЗыдакIохэрэми къалэжыырэр икьоу къащаратыжыырэп. Шы-лакIэу ямыIэм кыхэкIэу уна-гъуакIэхэр зэхэкIыжыых. Гукъау

нахь мышIэми, мылкъум лыбанэхъэ, шэн-хэбзэ, зэхэтыкIэ дахэу, шъхъэкIэфагъэу цыфмэ зэфыралагъэр алэкIэзы. Къоджэ-дэхэм янахыбэр егъашIэм тхэмылгыгъэ шэнэу ешъоным пыщагъэ хъугъэ, ныбжьыкIэхэм цыфым иакьыл щызыгъэорэ кIэпыр, наркотикхэр агъэфедэх. Ахэр гумэкIыгъошхох.

«Iоф шIэн чылэм дэлъэп» аIошъ, ешъоныр нахь IэшIэхэу къагъотыгъ. ЕтIани гъэшIэгъо-ныр — ешъонхэ зыхъукIэ ахыщэ шымыIэри псынклэу къагъоты.

Федерацием и Совет хэтэу А.А. Хъащырым цыфхэр регъэблагъэх

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет хэтэу Хъащыр Аслъан партиеу «Единая Россия» зыфиорэм и Тхьаматэу В.В. Путиным иобщественнэ приемнэ 2010-рз илъэсым мэкъуогъум и 11-м цыфхэр щырегъэблагъэх. Ар зыдэщылэр: Адыгэ Республик, кь. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр, 4.

Сыхъатыр 10.00-м кыщегъэжыагъэу цыфхэр рагъэблэгъэщтых. 2010-рз илъэсым **жъоныгуаклэм и 21-м нэс** мы кыкIэлъыкIорэ телефонхэмкIэ пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхын алэкIышт: **ЧСФ-м иприемнэу п. Яблоновскэм шыIэм** — (887771) 98-0-99; Москва, Федерацием и Совет — (495) 986-64-40; кь. Мыекъуапэ — (88772) 52-52-50. (www.khashiraa.ru)

ЕгъашIэм тыгу уилъышт

Егъэджэн-пIуныгъэ Iофыр нахьышIоу зэхэщэгъэным пылгыгъ.

Мирэ кIэлэцIыкIум ипсихологие дэгъоу зышIэрэ цыфыгъ, сабыир ыгъэдэлон, кы-лорэр гуригъэлон, зыфищэн амал гъэшIэгъонхэр, Тхъэм кыхилъхъагъэу, хэлъыгъэх. Иурокхэр, зыр зым фэмыдэхэу, гъэшIэгъонхэу ыгъэпсы-штыгъэх. Жэбзэ къэбзэ дахэ Iулгыгъ, сэмэркъэу гъэшIэгъони хэлъыгъ. Ригъэджагъэхэм сэнэхъат зэфэшъафхэр яIэхэ хъугъэ: следователъхэри, экологхэри, милицием Iоф шызышIэхэри ахътых.

IофшIагъэу, гъэхъагъэу Мирэ иIэр макIэп. ГъэсэнгыгъэмкIэ район гъэорышIалэм и Шытхъу тхыль пчъагъэрэ кы-фагъэшъошагъ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхыль 2003-рз илъэсым, «Почетный работник общего образования РФ» 2008-рз илъэсым кыфагъэшъошагъэх.

КIэлэегъэджагъ, психологыгъ, цыфышIугъ, ны дэгъугъ, гукIэгъу ин зыхэлъ шъхъэгъусагъ, гошэ Iушыгъ — а зы нэгыгъэрм джащ фэдизыр ыгъэцэкIэн зэрилъэ-кIышт кIуачи, шIонгъоныгъи, акъыли, шIошъхъуныгъи хэлъыгъэх. Ахэр зэкIэ гу лъэ-шыр ары зинэшанэхэр.

Мирэ ицIыфыгъэкIи, игу-пшысакIэки зыми фэдагъэп. Ар гушыIэгъу шIынкIэ цыф гъэшIэгъоныгъ, нахьыжъхэми, нахьыкIэхэми жабзэ къади-гъотыштыгъ, къэзыуцухъэхэрэм захиIэтыкIыныр, зигъэи-ныныр ишэныгъэп.

Цыфыр псаоу кыгъэтхыфэ бэрэ кыхэкIырэп ищыIэкIэ-псэукIэкIэ, иIофшIакIэкIэ кылэжыгъэ, тефэрэ гушыIэ фабэхэр игъом етIохэу, ыгу къэтIэтэу. ЕгъашIэм шыIэнэу цыфыр дунаим кызырэтэ-мыхъорэр тшэгъушIэ...

ШыIэныгъэм имэшIо лъэш зыщыблэщтыгъэ гу лъэшыр къэуцугъ. Зы нэгъэупIэпIэ-гукIэ дунаир джыри зы цыф шIагъокIэ нахь нэкIы къэ-хъугъ. Игупсэхэм, иныбджэ-гъухэм, тэ, иIофшIэгъухэм, чIэнэгъэшхо тшIыгъэ. Ау цыфхэм игугъу зрашIыжыын лэуж дахэу кыгъэзнагъэр шIэжъ лэпIэу тыгухэм ары-лгышт. Джэнэтыр иунэ хъу-нэу тыфэлъаIо. Игупсэхэм псауныгъэ пытэрэ шыIэкIэ дахэрэ Тхъэм къарет! Егъа-шIэми утчыгъушIэцтэп, тыгу уилъышт.

Джэджэхъэблэ гурыт еджапIэм иIофышIэхэр

ШIэжъ маф

1983-рз илъэсым кыщегъэжыагъэу жьоныгуаклэм иящэнэрэ тхъаумафэ СПИД-м илIыкыгъэхэм я Ду-нэе мафэу хагъэунэфыкIы.

А мафэм мэхъанэу иIэр ВИЧ-инфекциер зиIэ цыфхэм яIо-фыгъохэм, гумэкIыгъоу яIэхэм общественностым ыналэ тыри-дзэныр, ахэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр ары.

СПИД-м ыкIи зэпахырэ узхэм апэуцужыгъэнымкIэ Адыгэ республикэ Гупчэм кы-зэритырымкIэ, жьоныгуаклэм и 1-м ехъулэу ВИЧ-инфек-циер иIэу нэгыгъэ 317-рз мы-

хэм яучет хэт. 2009-рз илъэсым кыкIоцI нэгыгъэ 38-м ин-фекциер яIэу кыхагъэшыгъ, 2010-м пыкIыгъэ мэзиллэм — нэгыгъэ 11 учетым хагъэуцо-нэу игъо ифагъэх. 2001-рз илъэсым кыщегъэжыагъэу Адыгейм щыщ нэгыгъэ 56-рз илIыкыгъ. Сымаджэхэм япро-цент 83,7-м аныбжэ илъэс 40-м нэсыгъэп.

(*Тикорр.*)

ЦЫФЫМРЭ ШЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Зыфэшъыпккъэр ыхъожьырэп

Аужырэ илээсхэм транспортнэ фирмэу «Шире-Шармэ» иотдел ипашэу Иоф зышлэгъэ Шыуцэ Асфар иубилей ехьулэу гуцылэгъу тызыфэхъум иныбджэгъухэм яхьылагъэу кытфилотагъэр тхылъышхо хъун ылэкълышт.

— Ныбджэгъухэр сэркыкэ пхъожьын умылэкълышт цыфых, — ело Шыуцэ Асфар. — Афыпсыпэ сыкышыхуыгъ, Тэхъутэмкыуае сьдэс. Сицлы-клогъом кышшыублагъэу кыныр зыфэдэр шыпэныгъэм шысыушэтыгъ. Сызыпгъуэр ся-нэу Фатимэт. Сятэ кысшъхьа-щытынэу хъугъэп... Ныбджэгъухэр кысшъхьауцэхъу, Іэпылэгъу тызэфэхъужьэу бэрэ кыых-кыгъ.

— Уиныбджэгъумэ ашы-щэу Хьаклэгъогу Къэсэй кызырэгъуагъэу, нахьы-жым игъогу зыпызычирэ-мэ уащышэп.

— А гушылэхэм мэхъэнэ ин ясэты. Нахьыжым шъхэклафэ фэшшыныр, уауж кыкылерэм шысэ уфэхъуныр тишэн-хэбзэ пытэхэм ахэсэлъытэх. «Нэм

иузыр нафэ, гум иузыр шъэ-фы» — адыгэмэ пклэнчъэу ало-рэф. Шыу кыпфэзышлэрэр зы-щымыгъэгъушху, гуклэгъоу пхэлъымккы уиныбджэгъумэ, уинэуасэмэ уадэгъуашэ зыхь-ккы, дунаим узыкылетыр нахьы-шлоу ор-орэу кыбгъурэлэ.

— Узэлпэкълыжыныр, блэкълыгъэ лъэхъаным гу-

ккы зыфэ-бгъэзныр орыккы сыда?

— Сытхьа-усыхэрэп, ау еджапкэм сы-клоным пае зыщыслъэшт цуакъэ си-мылэу, ся-нэ сфидыгъэм-ккы цыфмэ са-хахъэу уахътэ кызырэгъуагъэ-щыгъэр сы-дзущтэу сшы-гъушпэштэ? Комсомолым и Теуцожь райком иапэ-рэр секретарэу щытыгъэ Нат-хьо Андзаур-рэ райкомым

исекретарэу Шыкы Темботрэ яшлэгъэккы пхъашлэу, нэужым водителэу Иоф сшлэу езгъэжэ-гъагъ. Ныбджэгъу нахьыжхэм шлурэ емерэ зэхэсшылккы са-гъэсагъ. Узэлпэкълыжыныр узы-фежэккы, уапккы узэрэплъэ-щтым уегушысэп фае.

— Водительхэр гъогу чы-жъэхэм затехъэхккы дунаир

нэмыккыу альэгъоу зэралытэрэр шыпккы?

— Прибалтикэм, Ленинград хэкум, Москва, Баку, Свердловск хэкум, СССР хэгъэгъушхоу тилагъэм инэмыкырэ кьалэхэми сачылагъ, слъэгъугъэр маккы. Ащ фэдэ гъогу чыжъэхэм уапкы, уилъэныккы гупсэ нахь зэрэб-гъэлъэпштым уагъасэ.

— Юбилейнэ медальху кыпфагъэшъошагъэхэм уафыреплэккы. Уакы-тегушылэ пшлэиогуа?

— Коммунистическэ партием сыхэтыгъ, Лениным, Сталиным юбилей медальхэр, нэмыкхэри кысфагъэшъошагъэх. Совет хабзэм илэхъани урыгъушхонэу Иофшлагъэхэр тилагъэх. Блэккы-гъэ лъэхъаныр алырэгъу сэпа-лэм фэдэу, уемызшэу уутхып-кыныр кьезгъэккырэп. Къэралы-гъо Думэм идепутатэу Шыкы Казбек зыщэтым Іэпылэгъоу сы-рилэгъ, цыф цлэрыломэ салы-клагъ, нэуасэ сафэхъугъ.

— Уидунееплыккы зы-псыхъэгъэ цыфхэм ацлэ кытфелоба.

— Тарихымккы сиклэлэгъэ-джагъэу Шылуужу Марыет егъа-ши сшыгъушпэштэп. Ныбджэгъоу сшлэхэ Къуижэ Казбек,

Хьатэгъу Налбый, Мыгу Рэщы-дэ, Ауль Рэмэзанэ, Бракый Аслъанэ, Хьаклэгъогу Къэсэй, нэмыкхэри симэфккы пае кыс-фэгъушлэгъэх. Гуккы уигъусэ цыфым ишлэгъэу кыоккырэм кыуачлэ кыуеты.

— Шыпэныгъэм зэхъо-кыныгъэу хэхъухэрэр маккы. Асфар, ащ уегушы-сэу кыыхэкълыба?

— Политикэу хэгъэгъум шы-зэрахъэрэр зэблахъун альэкълышт. Уишъхъаныгъушпэщэ уишлэмэ плъэгъурэ мэзыр, псыхъоу уичы-лэ дэхъырэр сьдзущтэу зэблэп-хъушхэ? Ныр, ныбджэгъухэр, унагъор, уичыгу, нэмыкхэу узыфэшъыпккэп фаехэм уасэу ялэр сшлэрэп зэрэпшэчыштыр. Сипхъорэлъф цыккы сьдзугъы-Іэ зыхьуккы, шыпэныгъэм гуккы сьдзугъышлэу кысшэчъу.

— Асфар, АР-м и Парламент и Шытху тхылъ уиубилей ехьулэу кыпфа-гъэшъошагъ. Илээс 60 узэрэхъурэм фэшл тэри ты-пфэгъушлэ, нарт бэгъашлэ ухъунэу пфэтэлэ.

— Тхъауегъэпсэу.

САХЫДЭКЪО Нурбий.
Сурэтым итыр: Шыуцэ Асфар.

ШЪОША ШЪУИФИТЫНЫГЪЭХЭР?

Лэжъапккылар игъом язымытрэм пшъэдэккыжъ ехьы

Урысые Федерацием и Конституциеу 1993-рэ илээсым ты-гъэгъазэм и 12-м аштагъэм ия 37-рэ статя зэфэмьгъэдэныгъэ нэшанэ хэмылэу хэт шыщ цы-фи кыылэжыгъэр шлоккы имы-Іэу етыгъэн фаеу ыккы федер-ралынэу законым ыгъэнэфэрэ лэ-жъапккы амахъ маккы ар кы-щыккы ымылэккышху егъэна-фэ. Цыфым ащ фэдэ конститу-ционнэ фитыныгъэ зэриІээс, аужырэ илээс шлоккы кыклоцкы Урысыем шыклогъэ политическэ ыккы экономическэ реформэхэм ягъусэу предприятияхэм ыккы организациехэм лэжъапккы цыфхэм игъом язымытхэрэр мымаккы ахэтыгъэх. Ахэм, гу-щылэм пае, чыфэ зэрательным ыпкы кыккы лэжъапккы языгъы-зымылэккыхэрэр зэрахэтыгъэ-хэр зыгорэушху кыбгъурылон плъэккышху гъэми, кыхэккы-щыгъэ лэжъапккы пэуагъэхъан фэ ахьшэр коммерческэ банк-хэм аралъхъэу, ахьшэр кыра-гъэккыІээс, ежъхэм ашъхъэ пае фэдэ кырагъэгъэу, нэмыккы хьар-джхэм апэуагъэхъэу. Ыужыккы ащ фэдэ хэбзэнчъэгъэ зеклуа-Іэ-хэм социальнэ зэмызэгъыны-гъэхэр кыатышху гъэх. Джащ те-тэу зэрэгъэпсыгъагъэзэ, а лэ-жъаным кыуачлэ зилэгъэ законо-дательствэм лэжъапккы ятыгъэ-ным пылэ шапхъэхэр ары нылэп ыгъэнафэщыгъэхэр, ахэр зэра-укъагъэхэм фэшл дисципли-нарнэ е административнэ пшъэ-дэккыжъ нылэп пашэхэм арагъэ-хьышху гъэр.

Обществэм социальнэ мырэ-зэныгъэу хэлъымрэ бздэжшлэ-гъэхэм зэрахъорэмрэ лэжъа-пккы ипалъэм зэрарамытрэм епхыгъэу кызырэгъуагъэ кыдалыгъэзэ, ифэшъошэ Иоф-гъохэр къэралыгъом зырихан-хэ фаеу пшъэрылэ къэуцугъагъ. Ащ ыпкы кыккы, 1999-рэ илээ-сым гъэтхэпэм Урысыем и

Уголовнэ кодекс статьяккы 145.1-р хагъэхъагъ. Ащ егъэна-фэ лэжъапккы, пенсиехэр, сти-пендиехэр, пособиехэр ыккы ха-бзэм ыгъэнэфэрэ нэмыккы тын-хэр зэккылыккы мэзитлэм орга-низацием ипашэ — физическэ лицэм ежъ ышъхъэ ифедэхэм е нэмыккы гухэлъхэм кыапкы-рыккы зэрарамытыгъэм пае уго-ловнэ пшъэдэккыжъ егъэхъы-гъэнэу.

Ау ащ фэдэ пшъэдэккыжъым шлоккы зымылэ лъапсэ фэхъун фаер юридическэ е физическэ лицэккы алытэрэм лэжъапккы заримытыгъэ палъэм ащ пэуи-гъэхъан ахьшэ илагъэ зыхьуккы ары нылэп. Пшъэдэккыжъ егъэ-хъыгъэным нэмыккы лъапсэ фэ-хъун ылэккышху лэжъапккы пэуи-гъэхъан фэ ахьшэр нэмыккы хьарджхэм зэрахъыгъэхэр кызыушыхъатыр тельхъапккы ары.

Зыцлэ кьетлогъэ шэпхъэу-кы-ныгъэхэм кыныгъоу кыатыгъэ-хэм ялытыгъэу, цыфхэр зыгъэ-лажъэхэрэм пшъэдэккыжъэу ара-гъэхъан альэккышху ашышхы: сомэ мин шьытлурэ шъэныккы-рэм кышшыублагъэу мин шьы-тфым нэсэу е зы мээ лэжъапккы тазырэу тельхъэгъэныр; зы илээ-сым кышшыублагъэу илээс-тым нэсырэ палъэм Іэнэтлэ гъэнафагъэхэр зэриханхэ фи-мытэу гъэпсыгъэныр; мэзитлэм кышшыублагъэу илээс-тым нэ-сэу хьапс тельхъэгъэныр.

Лэжъапккы епхыгъэ за-ба-стовкэхэр Урысыем зэрэащы-хэрэм кышшыккы нахь мышлэ-ми, дунэе финанс кризисым кызыдижыгъэ кыныгъохэм ате-гъэпсыккыгъэу уеклолэн хъумэ, лэжъапккы ыккы нэмыккы тынху законным ыгъэнафэхэрэр цыфхэм

игъом ятыгъэнхэм мэхъанэу илэм кыккычыгъэ плон плэккышху гъэп. Ащ ыпкы кыккы, Урысые Феде-рацием и Прокуратурэ дэжъ шы-зэхэщэгъэ Лыхъоккы комитетым илэхъоккы органхэм пшъэрылэ-шъхъаІэу ялэхэм зыккы ашыщ Иофэу ашлагъэм кыккылакорэр ипалъэм ыккы иккы фэдизэу ятыгъэным ифитыныгъэу цыф-хэм ялэхэр къэухъумгъэнхэр. Зыцлэ кьетлогъэ конституционнэ фитыныгъэр ахэм кыахъумэ бздэжшлагъэхэр игъом кыхъэгъэ-щыгъэнхэм ыккы шэпхъэшху ате-гъэпсыккыгъэу зэхэфыгъэн-хэм, бздэжшлагъэхэм зэрарэу кыафихъыгъэр цыфхэм ягъэ-гъотыжыгъэным, джащ фэдэ бздэжшлагъэхэм лъапсэ афе-хъугъэхэр кыгъотыгъэнхэм ыккы дэгъэжыжыгъэнхэм яхьылгъэ Иофгъохэр псынккыу зэрахъэ-хэзэ.

Лэжъапккы игъом ятыгъэныр, анахъэу унэе бизнесым ылэны-ккыккы, Адыгэ Республикэмккы зигъо дэдэ Иофгъоу шыт. Гушы-Іэм пае, Урысые Федерацием и Прокуратурэ дэжъ шызэхэщэгъэ Лыхъоккы комитетым и Гъэлорышлэу Адыгэ Республикэм шыІэм илэхъуакохэм 2009-рэ илээсым кызылэуахыгъэ уголов-нэ Иофитлэ судхэм зэхэфыгъэ, унэе предприятияхэм япашэхэр агъэ-мысагъэх. Зипшъэдэккыжъхэр гъэуныфыгъэхэ предприятием ипашэ судым хьапс тырильхъагъ. Истатусккы ыпэрэм ехьышыр ятлонэрэ коммерческэ организа-цием ипашэу зилоф алауагъэм уголовнэ Иофэу кыпагъэгъэ-гъэр, цыфым ыцлэ зэраукъэбы-жырэ тельхъапккы имыІэу, судым кыгъэгъуцугъ. Зыцлэ кьетлогъэ бздэжшлагъэхэмккы цыфхэм сомэ мин шьыплэм еху члэ-

нагъэ арагъэшхыгъэ, ау ар зэрэ-псау апшыныжыгъэ плон плэ-ккышху гъэп.

Тызыхэт илээсым Мыекъопэ районимккы ЗАО-у «Санэм» ило-фышлэхэм лэжъапккы зэрари-мытыгъэм ехьылгъэу уголовнэ Иоф кызылэуахыгъэ Урысые Фе-дерацием и Прокуратурэ дэжъ шызэхэщэгъэ Лыхъоккы коми-тетым и Гъэлорышлэу Адыгэ Республикэм шыІэм илэхъуакохэм 2009-рэ илээсым кызылэуахыгъэ уголов-нэ Иофитлэ судхэм зэхэфыгъэ, унэе предприятияхэм япашэхэр агъэ-мысагъэх. Зипшъэдэккыжъхэр гъэуныфыгъэхэ предприятием ипашэ судым хьапс тырильхъагъ. Истатусккы ыпэрэм ехьышыр ятлонэрэ коммерческэ организа-цием ипашэу зилоф алауагъэм уголовнэ Иофэу кыпагъэгъэ-гъэр, цыфым ыцлэ зэраукъэбы-жырэ тельхъапккы имыІэу, судым кыгъэгъуцугъ. Зыцлэ кьетлогъэ бздэжшлагъэхэмккы цыфхэм сомэ мин шьыплэм еху члэ-

нагъэ арагъэшхыгъэ, ау ар зэрэ-псау апшыныжыгъэ плон плэ-ккышху гъэп. Тызыхэт илээсым Мыекъопэ районимккы ЗАО-у «Санэм» ило-фышлэхэм лэжъапккы зэрари-мытыгъэм ехьылгъэу уголовнэ Иоф кызылэуахыгъэ Урысые Фе-дерацием и Прокуратурэ дэжъ шызэхэщэгъэ Лыхъоккы коми-тетым и Гъэлорышлэу Адыгэ Республикэм шыІэм илэхъуакохэм 2009-рэ илээсым кызылэуахыгъэ уголов-нэ Иофитлэ судхэм зэхэфыгъэ, унэе предприятияхэм япашэхэр агъэ-мысагъэх. Зипшъэдэккыжъхэр гъэуныфыгъэхэ предприятием ипашэ судым хьапс тырильхъагъ. Истатусккы ыпэрэм ехьышыр ятлонэрэ коммерческэ организа-цием ипашэу зилоф алауагъэм уголовнэ Иофэу кыпагъэгъэ-гъэр, цыфым ыцлэ зэраукъэбы-жырэ тельхъапккы имыІэу, судым кыгъэгъуцугъ. Зыцлэ кьетлогъэ бздэжшлагъэхэмккы цыфхэм сомэ мин шьыплэм еху члэ-

нагъэ арагъэшхыгъэ, ау ар зэрэ-псау апшыныжыгъэ плон плэ-ккышху гъэп. Тызыхэт илээсым Мыекъопэ районимккы ЗАО-у «Санэм» ило-фышлэхэм лэжъапккы зэрари-мытыгъэм ехьылгъэу уголовнэ Иоф кызылэуахыгъэ Урысые Фе-дерацием и Прокуратурэ дэжъ шызэхэщэгъэ Лыхъоккы коми-тетым и Гъэлорышлэу Адыгэ Республикэм шыІэм илэхъуакохэм 2009-рэ илээсым кызылэуахыгъэ уголов-нэ Иофитлэ судхэм зэхэфыгъэ, унэе предприятияхэм япашэхэр агъэ-мысагъэх. Зипшъэдэккыжъхэр гъэуныфыгъэхэ предприятием ипашэ судым хьапс тырильхъагъ. Истатусккы ыпэрэм ехьышыр ятлонэрэ коммерческэ организа-цием ипашэу зилоф алауагъэм уголовнэ Иофэу кыпагъэгъэ-гъэр, цыфым ыцлэ зэраукъэбы-жырэ тельхъапккы имыІэу, судым кыгъэгъуцугъ. Зыцлэ кьетлогъэ бздэжшлагъэхэмккы цыфхэм сомэ мин шьыплэм еху члэ-

«Адыгэстатим», Адыгэ Респуб-ликэм ипрофсоюзхэм я Федера-ция зэпхыныгъэхэр адыриІэу илофшлэн зэхэщэ. Зыцлэ кьетло-гъэ бздэжшлагъэхэм яхьылгъэ материальхэр ахэм кытлэгъэ-Іэсых.

Лэжъапккы зэрарамытыгъэм ехьылгъэу кьэбархэмккы анахь осэшлэу зилэр зифитыныгъэхэр аукогъэу цыфым лыхъоккы органхэм алыгъэлэсыгъэр ары. Лэжъапккы игъом ыккы иккы фэдизэу рамытыгъэу ыккы ар бздэжшлагъэккы зылытэрэу цы-фым законным кыритырэ фи-тыныгъэхэр кыушху мэхъу фае. Ащ фэдэ уголовнэ Иофым лъапсэ фэхъун ылэккышху цыфым лэ-жъапккы мэзитлэм кыккыІэ ра-мытыгъэу зыхьуккы. Кыылэжы-гъэр цыфым зэрарамытыгъэм ыккы ифитыныгъэхэр зэраукъа-гъэхэм ехьылгъэу кьэбархэр палъэу тешлагъэм, зыщыху гъэ чыпкы ямылэтыгъэу, УФ-м и Прокуратурэ дэжъ шызэхэщэгъэ Лыхъоккы комитетым и Гъэлорышлэу Адыгэ Республикэм шыІэм ичылпэ органхэм алахых.

Ащ нэмыккы, лэжъапккы мэ-зитлэм еху цыфхэм зэрара-мытыгъэм ехьылгъэу кьэбархэр «Интернет» сетым тегъэпсы-кыгъэу электроннэ шыккыІэ УФ-м и Прокуратурэ дэжъ шы-зэхэщэгъэ Лыхъоккы комитетым и Гъэлорышлэу Адыгэ Рес-публикэм шыІэм иофициальнэ сайтэу WWW. sk01adyg @ mail. ru-ккы кытлэгъэлэсыхэ альэккышху.

ДАУР Айтэч.

УФ-м и Прокуратурэ дэжъ шызэхэщэгъэ Лыхъоккы комитетым и Гъэлоры-шлэу Адыгэ Республи-кэм шыІэм процессуаль-нэ уплэккыныккыІэ иотдел ипашэ игуадз, юстицием исоветник.

Ныбджэгъу лъапIэхэр! Урысые олимпиадэм ия 3-рэ региональнэ уцугъо хэлэжьэгъэ кIэлэеджакIохэу дипломант хьугъэхэр!

— Непэ шъуищыIэныгъэ гъо-
гу апэрэ теклоньгъэр къыщы-
дэшхуыгъ, хагъэунэфыкIыр
чIыпIэхэр къышъуефэу къы-
шъуфагъэшъошагъэх. Мы зэнэ-
къокъум шIэныгъэу шъулэжIэлъ
закъор арэн, шъукIуачIэ, ыпэкIэ
шъулъыкIотэнымкIэ амалэу
щыIэхэри къыгъэнэфагъэх.

Зэтыгъо уиэтынхэр зышъу-
тыхэкIэ, шъузыкIэхъопсырэ
апишэрэ гъэсэныгъэр зэрэзэ-
жъугъэгъотыцтым, шIэныгъэ
куу зылэжIэлъ специалист дэ-
гъухэр зэрэшъуэкIыцтхэм ыкIу
тикIэралыгъо хэхъоныгъэхэр
ышIынхэмкIэ шъулахащышIу
зэрэхшъульхъащтым сицыхъэ
тел.

Непэ шIэныгъэ дэгъухэр зы-
лэжIэлъ ныбжьыкIэхэр зэрэти-

щыкIагъэхэр хэткIу нафэ, охъ-
табэ темышIу тинахъыжъ-
хэу гъэхъэгъэшIу зышIыгъэхэм
шъуаготэу Урысыем итворческэ
элитэ хэтхэм ясатыр пытэу
шъузэрэхуэцотым сицыхъэ
тел.

Джырэ уахътэ социальнэ-
экономикэ ыкIу общественнэ
щыIаклэм зэхъокIыныгъэшIоу
щыкIохэрэм еплъыкIэхэр, екло-
лалэхэр къыфэгъотыгъэнхэ
фае, а зэкIэри ныбжьыкIэгъум
игъозогъух.

ЗэкIэмэ анахъ шъхьалэр сэ-
науицыгъэ зыхэлъ ныбжьыкIэ-
хэм къэралыгъо IэпыIэгъу ягъэ-
гъотыгъэныр ары. Ащ фэдэ
екIолалэ Адыгеим щытэгъэфедэ.
Гимназиэхэм ыкIу лицейхэм,
апишэрэ еджанIэхэм япхыгъэ

хэушъхъэфыкIыгъэ классхэм хэ-
хъоныгъэхэр ягъэшIыгъэнхэм
ипрограммэ республикэм Iоф
щелIэ, шIэныгъэ куу зэзгъэгъо-
тырэ кIэлэеджакIохэм ыкIу
студентхэм IэпыIэгъу афэхъу-
гъэным пае стипендиэхэр ятэ-
тых. Ащ ишIуагъэкIэ ахэр на-
укэм хэцагъэхэ мэхъух, Урысые
ыкIу дунэе олимпиадэхэм гъэ-
хъэгъэшIухэр ащашIых, тирес-
публикэ лъэныкъо дэгъукIэ къа-
гъэлъагъо.

Теклоньгъэр къыдзыхыгъэ
пстэуми сигуапэу джыри зэ
сышъуфэгъушIо, шъуигъухэлъы-
шIухэр къыжъудэхъунхэу шъу-
фэгъэло.

Адыгэ Республикэм
и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

Олимпиадэхэм язэфэхъысыжъхэр

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и
Министерствэ мыгъэ зэхичгъэ Iофтхьабзэхэу анахъ
мэхъанэшхо зилагъэхэм ащыщ республикэм ит гурыт
еджапIэхэм я 9 — 11-рэ классхэм ащеджэхэрэ
кIэлэеджакIохэм азыфагу щызэхашгъэ Урысые олим-
пиадэм ия 3-рэ региональнэ уцугъо ыкIу адыга-
бзэмкIэ республикэ олимпиадэм язэфэхъысыжъхэр.

ЗэкIэмкIу олимпиадэхэм кIэ-
лэеджэкIо 632-рэ ахэлэжъагъ,
ахэм ащыщэу нэбгыри 169-м
теклоньгъэр ыкIу хагъэунэфы-
кIырэ чIыпIэхэр къэзыушыха-
тырэ дипломхэр зэхэщакIохэм
афагъэшъошагъэх. Команднэ
зэнэкъокъухэмкIэ апэрэ чIыпIэр
къалэу Мыекъуапэ къыдихыгъ,
Джэджэ районыр ятIонэрэ хъу-
гъэ, Кошхъэблэ районым ящэнэрэ
чIыпIэр фагъэшъошагъ. АР-м и
Президентэу ТхьакIушынэ Ас-
лъан ышIэжIэ сэнауицыгъэ зыхэлъ

ныбжьыкIэхэм къафэгъушIуагъэх
АР-м и Премьер-министрэу
КъумпIыл Муратрэ АР-м гъэ-
сэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и
Министерствэ ипащэу Беданы-
къо Рэмзэанрэ.

Олимпиадэхэм ахэлэжъа-
гъэхэм ащыщэу хагъэунэфы-
кIырэ чIыпIэхэр предметитIу
е нахъыбэкIэ къыдзыхыгъэ-
хэм АР-м и Президент ирээз-
ныгъэ тхылъхэр ыкIу ахъщэ
шIухъафтынхэр афагъэшъоша-
гъэх.

Щысэ зытепхын ныбжьыкI

Адыгэ Республикэм гъэсэ-
ныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и
Министерствэ зэхичгъэ олим-
пиадэхэм, зэнэкъокъухэм ча-
нэу ахэлэжъэхэрэм ащыщ
Шэуджэн районым ит къуа-

джэу ХъатыгъужыкIуае игу-
рыт еджапIэу № 6-м икIэлэ-
еджакIоу КIэрэщэ Асыет. Мы
пшъашгъэр я 11-рэ классым ис,
дэгъоу еджэ, щысэ зытепхын
тиныбжьыкIэхэм зэу ащыщ.
Урысые олимпиадэм ия 3-рэ
региональнэ уцугъо тарихым-
кIэ ыкIу адыгабзэмкIэ респу-
бликэ зэнэкъокъоу зэхашагъэм
апэрэ чIыпIэр къащыдихыгъ,
джащ фэдэу урысыбзэмкIэ
хагъэунэфыкIырэ чIыпIэр къы-
фагъэшъошагъ.

— Анахъ мэхъанэшхо зэ-
стырэ предметхэм адыгабзэр
ащыщ, — еIо Асыет. — Не-
пэ ныдэлъфыбзэм рымы-
гушыIэрэ ыкIу рымытхэшъу-
рэ ныбжьыкIэхэм язекIуа-
кIэ дезгъэштэн слъэкIыштэп.
Уянэ къыпIуилъхъэгъэ бзэм
идэхэгъэ, ибаигъэ къыбгу-
рылоньр, ар нэмыкI цIыф

лэпкъхэм алъыбгъэIэсыныр
сэркIэ анахъ мэхъанэшхо зилэ
пшъэрылхэм ащыщ. Олим-
пиадэхэм сафэзыгъэхъазы-
рыгъэ кIэлэегъаджэхэу Хъат-
къо Сусанэ, Бат Марыет ыкIу
Цэй Нурыет лъэшэу сызэра-
фэразэр ясIо сшIоигъу. Ахэм
шIэныгъэ куоу къысIэклалъ-
хъагъэм ишIуагъэкIэ зэнэкъо-
къухэм теклоньгъэ къащыдэс-
хыгъ.

Адыгэ пшъэшгъэжыем ине-
ушырэ мафэ зэрипхыщтыри
къыхихыгъах, гурыт еджа-
пIэр къызиухкIэ, юрист сэнэ-
хъатыр зэригъэгъоты шIоигъу.
Щытхъу хэлэу еджэрэ КIэ-
рэщэ Асыет игухэлъышIухэр
къызэрэдэхъуштхэм уицыхъэ
тебгъэлъы хъушт.

Сурэтым итыр: КIэрэщэ
Асыет.

ШIэныгъэлэжъ ныбжьыкIэхэм

ШIэныгъэлэжъ ныбжьыкIэ-
хэм я VII-рэ Дунэе научнэ
конференциеу «Наука. Гъэ-
сэныгъэр. НыбжьыкIэхэр» зы-
фиIорэр Адыгэ къэралыгъо
университетым щызэхашгъэ-
гъагъ. Зигугъу къэтшIыгъэ
апишэрэ еджапIэр загъэпсы-

язэIукI

гъэр илэс 70-рэ зэрэхъурэм
ипэгъокIэу Iофтхьабзэр рагъэ-
кIокIыгъ.

Урысыем икIэлэ 30-м ехъу-
мэ, Казахстан, Украинэм, Тыр-

куем, нэмыкIэхэм къарыкIы-
гъэ лIыкIохэр мыщ хэлэжъа-
гъэх.

Конференцием нахъ чанэу
зыкIышъызыгъэлъэгъогъэ ныб-
жьыкIэхэм шIухъафтынхэр
ыкIу дипломхэр зэхэщакIохэм
афагъэшъошагъэх.

Анахъ дэгъухэм ахалъытагъ

Урысые олимпиадэм ия 3-рэ ре-
гиональнэ уцугъо Джэнэт лъэныкъо
дэгъукIэ зыкъышIыгъэлэгъуагъ.
ПравэмкIэ апэрэ чIыпIэр къыди-
хыгъ, тарихымкIэ ятIонэрэ хъугъэ,
литературэмкIэ ящэнэрэ чIыпIэр
ыубытыгъ. Адыгэ Республикэм и
Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан
ирээзныгъэ тхылъ ыкIу иахъщэ
шIухъафтын пшъэшгъэ ныбжьыкIэм
къыфагъэшъошагъ.

— Лъэшэу сигуапэу олимпиадэ-
хэм сахэлэжъагъ, — еIо Блэгъожь
Джэнэт. — ШIэныгъэ куу зэзгъэ-
гъотынымкIэ IэпыIэгъу къысфэхъу-

Теуцожь районым ит къуа-
джэу ПэнэжыкIуае дэт гу-
рыт еджапIэу N 1-м Блэ-
гъожь Джэнэт щеджэ. Я
9-рэ классым къыщегъэ-
жъагъэу районым, респу-
бликэм ащызэхашгъэ олим-
пиадэхэм, зэнэкъокъухэм
ар чанэу ахэлэжъэ, ха-
гъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр
пчъагъэрэ къыфагъэшъо-
шагъэх.

гъэ сикIэлэегъаджэхэу ЛIыхъукIэ
Светланэрэ Блэгъожь Риммэрэ инэу
сызэрафэразэр ясIо сшIоигъу. Те-
клоньгъэу къыдэхыгъэр мы нэб-
гыритIум, сиеджапIэ япхыгъэх.

Джэнэт джырэ лъэхъан я 11-рэ
классым ис, еджапIэр къызиухыкIэ
зызыдигъэгъэщтыри къыхихыгъах.
Зэтыгъо экзаменхэм ауж экономи-
кэ факультетым чIэхъанэу ары зэ-
ригъэнафэрэр.

ГъэхъэгъэшIухэр зилэ адыгэ
пшъашгъэм рихъухагъэр зэкIэ къы-
зэрэдэхъушттым, езыгъаджагъэхэр,
янэ-ятэхэр къымыгъэуауIэгъыыхэу
игъэсэныгъэ тапэкIу зэрэлыгъэ-
кIотэшттым уехъырэхъышгъэжыныу
щытэп. НыбжьыкI нахъ мышIэмэ,
лэпкъ гупшысэр, адыгагъэр зэре-
хъэ, щысэ зытепхын кIэлэеджакIу.

Сурэтым итыр: Блэгъожь Джэ-
нэт.

Непэ обществэм экономикэ ыкIи социальнэ хэтьоныгъэхэр ышIынхэмкIэ анахь мэхъанэшхо зилэ лэаныкьохэм ащыц хъугъэ цIыфым акъыл ыкIи творческэ лъэкIэу Iэклэлъхэр.

Сэнауцыгъэ зыхэлъ кIэлэ-еджаклохэу Адыгэ Республикэм цытсэхэрэр Урысые, межрегиональнэ олимпиадэхэм, зэнэкьокьухэм, форумхэм, нэмыкI Ioфтхьабзэхэм ахэлэжъэнхэ амал ялэным пае республикэм цызэшIуахырэр макIэп. Илгъэс пчъагъэ хъугъэу тикIэлэеджаклохэм лэаныкьо дэгъукIэ зыкьагъэлъагъо, шIэныгъэ куухэр зэралэклэлъхэр къаушыхъатыжъызы, мыщ фэдэ Ioфтхьабзэхэм теклоныгъэ къащыдахы, хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр къафагъэишIуашэх.

Ахэр зыгъэсэрэ, езыхъэдэжэрэ кIэлэегъаджэхэр тцыгъуишэхэрэп. Республикэ целевой программэу «Сэнауцыгъэ зыхэлъ кIэлэцIыкIухэр» зыфиIорэм игъэцIэклэлэ гъэхъэгъэишIу

зышIыгъэ кIэлэ-егъэдэжэ 158-мэ цытхъу ыкIи рэ-зэныгъэ тхылы-хэр, ахъцэ шIу-хъафтынхэр афэдгъэишIо-ишIытхы. «КIэлэ-егъаджэм и Илгъэс» зыфиIорэ Ioфтхьабзэм кьыды-хэлъытагъэу 2010-рэ илгъэсым имэкъуогъу ма-зэ зэхэтицэцт зэхэхъэм ахэм т а ц ы ф э г у-шIоцт, кьалэ-жъыгъэр ят-тыжъыцт.

ХъуишIыгъыкIыгъэу я 11-рэ классхэм арыс кIэлэеджаклохэу мыгъэ еджакIэр кьэзыуххэрэм закыфэзгъазэм сIулоугъу. Къэралыгъо зэтыгъо ушэтынхэр шIуапэ илгъы, къэралыгъом иапшIэрэ еджакIэхэм шIуа-

чIэхъацт, шIуишIэныгъэхэм ахэжъыгъэхъоцт. Урысыем ине-уцырэ мафэ шIоры лъызгъэ-кIотэцтыр, ар сыдигъуи шIу-гу ижъыгъэлъ.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэклэ иминистрэу БЕДАНЫКЪО Рэмэзан.

Теклоныгъэм ия 65-рэ ильэс фэгъэхьыгъ

Тикъэралыгъо тарихъ гъогу кьыкIугъэм шIэхъэклэфэныгъэ фэшIыгъэным ныбжьыкIэхэр фэшIугъэнхэм ыкIи кьыткIэхъу-хэрэ лIэужхэр патриотэу кьэтэ-джынхэм апае зэлухыгъэ акцио-нер обществэу «Кьыблэ теле-коммуникационнэ компанием» интернет-викторинэ зэхищэ-гъагъ. Кьыблэ ыкIи Темыр-Кав-каз федеральнэ шIолъырхэм ясубъекти 10-м ащылэ гурыт еджапIэхэм ачIэс кIэлэеджакло-хэр ащ хэлэжъэнхэу амал ялагъ.

Зэхэщаклохэм упчIэу кьагъэ-хъазырыгъэхэм Интернетер

кьызфагъэфедэзэ, кIэлэеджа-кIохэм джэуапхэр къараты-жыгъэх. «Тэ титеклоныгъ» зы-фиIорэ зэнэкьокьум анахь дэ-гъоу зыкьыщызгъэлъэгъогъэ нэбгыри 10-м шIухъафтынхэр афагъэшIошагъэх.

ОАО-у «Кьыблэ телеком-муникационнэ компаниер» зы-фиIорэм ирегиональнэ кьута-мэхэм ядирекциехэм теклоны-гъэр кьыдзыыхыгъэ кIэлэеджа-кIохэм жьоныгъуаклэм и 7-м ащафэгъушIуагъэх, яшIэныгъэ-кIэ кьалэжъыгъэхэр араты-жыгъэх.

Мэхъанэшхо зилэ Ioфтхьабз

Адыгэ Республикэм гъэсэ-ныгъэмрэ шIэныгъэмрэклэ и Министрествэ зэхищэгъэ Ioф-тхьабзэхэм зэу ащыц биологи-ческэ уплъэкIунхэм апылэ ин-ститутэу кьалэу Санкт-Петер-бург дэтым испециалистхэм бэмышIэу тиреспубликэ щы-рагъэкIокIыгъэ семинарыр. Не-пэрэ щылаклэм кьыхэхъэгъэ технологиякIэхэр бгъэфедэхэ-зэ пIуныгъэ IoфшIэныр зэрэзэ-хэпщэцтым фэгъэхьыгъэ егъэ-джэн курсхэр Адыгеим ит кIэ-лэцIыкIу IыгъыпIэхэм яIoфы-шIэхэм апае зэхэщэгъагъ.

Зэхэщаклохэм кьызэрэхэгъэ-щыгъэмкIэ, псауныгъэр кьэу-хъумэгъэнымкIэ амалхэр гъэ-федэгъэнхэр, опыту аIэклэ-льымкIэ кIэлэцIыкIу Iыгъы-пIэхэм яIoфышIэхэм адэгъошэн-хэр, мы еклолаклэм шIуагъэу кьытын ыльэкIышIтхэр ахэм агурыгъэIoгъэныр пшъэрылэ шIэхъаIэу щытыгъ. КIэлэцIы-кIухэр гурыт еджапIэм фэгъэ-

хъазырыгъэнхэм пае шIэны-гъэлэжъэу Александр Сметан-киным кьыдигъэкIыгъэ тхылы-хэр агъэфедэх. Егъэджэн-семи-нарыр ыпкIэ хэмылгъэу зэхэ-щэгъэ, ащ хэлэжъагъэхэм сер-тификатхэр ыкIи псауныгъэр кьэухъумэгъэнымкIэ техно-логиякIэхэр кьызыIотыкIырэ тхылыхэр аратыгъэх.

Ioфтхьабзэм пшъэрылэ шIэхъаIэу илагъэр кIэлэцIыкIу-хэм япсауныгъэ изытет зэгъэ-шIэгъэныр ыкIи кьэухъумэ-гъэныр, шIэныгъэ куухэр зэ-рагъэгъотынхэмкIэ амалэу аIэклэлъхэр гъэунэфыгъэнхэр арых.

Зигугъу кьэтшIыгъэ инсти-тутым ильэс 22-рэ хъугъэу псауныгъэм ыкIи ильэси 10 хъугъэу гъэсэныгъэм ясите-мэхэм чанэу Ioф ащешIэ. Гъэ-сэныгъэм ыльэныкьокIэ ахэм агъэфедэрэ технологиякIэхэр Урысыем ишIолъырыбэм аща-штагъ.

Анахь дэгъухэр кьыхагъэщыгъэх

Урысые Федерацием и Пре-зидентэу Дмитрий Медведе-вым иунашъокIэ 2010-рэ илгъэ-сыр кIэлэегъаджэм и Илгъэсэу агъэнэфагъ. Ащ кьыдыхэлъы-тагъэу кьэралыгъом и субъект-хэм Ioфтхьабзэ гъэнэфагъэхэр ащызэхэщэх. Мыщ епхыгъэу Адыгэ Республикэм гъэсэны-гъэмрэ шIэныгъэмрэклэ и Ми-нистерствэ республикэ зэнэкьо-кьоу «Адыгеим ипедагог-пси-холог анахь дэгъу» зыфиIорэр зэхищэгъ. Гъэтхэпэм и 25-м кьыщегъэжъагъэу жьоныгъуа-клэм и 13-м нэс кIогъэ Ioфтхьа-

бзэм сэнаушыгъэ ыкIи профес-сионализмэгъэшхо зыхэлъ кIэ-лэегъэдэжэ-психологхэр къащы-хагъэщыгъэх, анахь дэгъоу зы-кьэзыгъэлъэгъуагъэхэм ахъцэ шIухъафтынхэр ыкIи диплом-хэр афагъэшIошагъэх.

Зэхэщаклохэм зэрагъэнэфа-гъэу, зэнэкьокьум хэлэжъэрэ кIэлэегъэдэжэ пстэуми шIухъа-фтынхэр афашIыгъэх. Теклоны-гъэр ыкIи хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кьыдзыыхыгъэхэм министерствэм имызакоу, спонсорхэм кьагъэхъазырыгъэ шIухъафтынхэр аратыгъэх.

ШIЭНЫГЪЭ КУУХЭМ АФЭБЛЭХ

Адыгеим укIырыпIьынэу кьылэжъыгъ

Урысые Федерацием гъэ-сэныгъэмрэ шIэныгъэмрэклэ иминистрэ игуадзэу Исаак Ка-линэ джырэблагъэ Адыгэ Рес-публикэм щылагъ. Хьисапым-кIэ кIэлэеджаклохэм азыфагу щызэхэщэгъэ Урысые олим-пиадэм иаужырэ уцугъо Мые-

кьуапэ шыкIуагъэм изэфэхьы-сыжъхэм ар ахэлэжъагъ, текло-ныгъэр ыкIи хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кьыдзыыхыгъэхэм афэгъушIуагъ.

Мыщ фэгъэхьыгъэ торжест-веннэ зэхэхъэу республикэ фи-лармонием шыкIуагъэм хьи-

сапымкIэ анахь шIэныгъэ ку-ухэр зылэклэ Урысыем ишIол-ъыр 69-м кьарыкIыгъэ кIэ-лэеджэкIо 250-рэ ыкIи IэкIыб кьэралыгъохэу Китаимрэ Бол-гариемрэ ялIыкIохэр хэлэжъа-гъэх.

Олимпиадэм иаужырэ уцу-гъо Мыекъуапэ зэрэщыкIуа-гъэм Исаак Калинин осэшхо фи-шыгъ, мыщ фэдэ Ioфтхьабзэ-хэр шэпхъэ инхэм адиштэу субъектхэм ащызэхэщэгъэн-хэмкIэ Адыгеим шысэ дэгъу кьызэригъэлъэгъуагъэр ыкIи ащкIэ Ioфышхо зэшIозыхыгъэ республикэм ипащэхэм зэра-фэразэр кьылуагъ.

КьэIoгъэн фае хьисапымкIэ олимпиадэм иаужырэ уцугъо яплIэнэрэу тиреспубликэ зэрэ-щызэхэщэгъэр. Ащ джыри зэ кьеушыбаты непэ гъэсэны-гъэм ыльэныкьокIэ Адыгеим хэхъоныгъэшIухэр зэришIыхэ-рэр, программэу «Сэнаушыгъэ зыхэлъ сабийхэр» зыфиIорэр щытхъу хэлэу республикэм зэрэщэгъэцакIэрэр.

Зэнэкьокьум теклоныгъэр ыкIи хагъэунэфыкIырэ чIы-пIэхэр кьыщыдзыыхыгъэхэм АР-м и Президент кьафэгъу-шIуагъ, шIухъафтынхэр афи-шыгъэх.

Зэфэхьысыжъхэр ашIыгъэх

«Адыгэ Республикэм шы-псэхэрэр патриотэу плугъэн-хэр» зыфиIорэ республикэ це-левой программэу 2008 — 2010-рэ илгъэсхэм ателъыта-гъэм диштэу «Щытхъур зы-пылэ быракъымрэ гербымрэ» зыфиIорэ творческэ зэнэкьокьу АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэны-гъэмрэклэ и Министерствэ зэ-хищэгъагъ. Хэгъэгу зэошхом тикъэралыгъо теклоныгъэр

кьызщыдихыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъугъэм ар фэгъэхьыгъагъ. Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ ятамы-гъэхэм тарихъэу апылгъыр кьы-зыIотыкIырэ IoфшIэгъы 159-рэ республикэм икьалэхэм ыкIи районхэм арыт гъэсэныгъэм иучреждениехэм зэнэкьокьум кьырахьыллагъ.

Жюрим зэфэхьысыжъэу ышIыгъэхэм адиштэу теклоны-

гъэр ыкIи хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кIэлэеджэкIо 14-м афагъэшIошагъ. Джащ фэдэу номинации зэфэшIыгъафхэмкIэ кIэлэегъэдэжэ 12 зэхэщаклохэм хагъэунэфыкIыгъ.

Анахь дэгъоу зыкьэзыгъэ-лэгъогъэ кIэлэеджаклохэм ыкIи кIэлэегъаджэхэм мини-стерствэм ыцIэклэ щытхъу тхылыхэр ыкIи шIухъафтын-лъапIэхэр афашIыгъэх.

НэмыкI сэнэхъатым зыщилъэгъурэп

Брыцу Анаидэ хэушъафыкIыгъэ гэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ Адыгэ республикэ еджэпIэ-интернатэу дзеу зылъэгъурэр, зэхэзыхэрэр зычIэсыхэу Мыекъяупэ дэтым ублэпIэ классым исхэр шырегаджэ. Илэси 10-м кхэхъугъэу кIэлэгъэджэ сэнэхъатым рэлажэ. ИофшIэн дэгъоу зэригъэцакIэрэм пае АР-м гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Щытхъу тхылъ кыфагъэшъошагъ.

Анаидэ кIэлэгъэджэ унагъо кыхъухъагъ. Ятэу ХьакIэмыз Налбий тарихъымкIэ кIэлэгъэджэу ХьакIэмыз гурыт еджапIэм илэс пчъагъэрэ Иоф шIагъ. Янэу ХьакIэмыз Нинэ ныбжьыкIэхэмкIэ шысэтэхыпIэу, илэс 50 хъугъэу адыгабзэмрэ литературэмрэ арегъэхьы.

Унагъом ифэмэ-бжымэ пшъэ-шъэжыем кытемыхан ылъэ-кыгъэп. Ащ еджапIэр кызеу-хым, янэрэ ятэрэ шIу альэгъурэ сэнэхъатыр ежымы кыхыхыгъ.

Андырхъое Хъусен ыцIэкIэ щыт кIэлэгъэджэ колледжым, Адыгэ кыралыгъо университетым ишIэ-ныгъэ ащыхигъэхъагъ. Мыекъяупэ ублэпIэ еджапIэу N 4-м кIэлэгъэджэ гъогур шыригъэ-жыагъ.

— Сэнэхъатэу кыхэхыгъэм сырыкIэгъожэу зы мафи кыхэ-кыгъэп, — кыелуатэ Анаидэ. — Мэфэ кынхэр кыхэхIыхэми, сытхъаусыхэрэп, еджапIохэр кысэмьдэлухэу, еклопакIэ кыфэсымгъотэу хъурэп. Щытхъу

ныгъэм хэпшэрэ сабийхэр шIу плъэгъухэу, шъхъадж иамал кыбгурылэс, Иоф адэпшIэн пае.

КIэлэгъэджэм дзеу зылъэгъухэрэ сабийхэр регъаджэ. Япсауныгъэ кыкIичыгъэми обшествэм ахэр зэрищыкIагъэхэр ашIошъ ыгъэхъузэ, урокыр гуры-логъошIу зэрафэхъуштыр, пIу-ныгъэ дэгъу зэраригъэгъоты-штыр ары зыпылтыр.

— Еджэным щыдгъэфедэрэ IэпыIэгъу материалхэр хэу-шъафкIыгъэх, — ело кIэлэгъэаджэм. — Сабийхэр аIэпэ цIыкIухэмкIэ еджэпIэу пае, точкэхэмкIэ хэуыгъэх. Тыкэ-зыуцухэрэ дунаим фэгъэхыгъэ урокыр пшIэмэ, глобусым чIы-пIацIэхэр, кыалэхэр, гъунапкэ-хэр точкэхэмкIэ кышыхэгъэ-щыгъэх. Апэрэ классым кы-шегъэжыагъэу а еджапIэми фэ-зыгъэсэрэ кIэлэгъэаджи тIи. Сы-зыхэт еджапIохэм язэхашIэ ины.

Езбырым зэ, тIо сакызыфеджэ-кIэ, кыаложьын альэкIы. Еджэ-ным агу етыгъэу пылтых. Агъэ-цекIэнэу ястыр десэхэр амы-шIыжыхэу зыщыджэгъухэрэ унэм кIощтхэп.

Мыекъяупэ имызакоу нэмыкI чIыпIэхэм кыарыкIыгъэ сабий-хэри Брыцу Анаидэ регъаджэ. Мафэ кысэ ягупсэхэм аIукиэнхэу амал зэрамылэр кыдилытэзэ, исабий зэрэфыштытм фэдэу адзекIо. Гуфэбэныгъэ афишIы-гъэу зы унагъоу зэхэтых. Еджа-пIохэм азыфагу зэгурымылэны-

гъэу кыхъухэхэрэм ны-тыхэр хигъэгъушIэнхэм дэгъурэп, ымакы афилэтырэп, яушъыйзэ зэрегъэшIух. КIэлэгъэаджэм иофшIэнкIэ пшъэрылэу бэ зы-фигъэуцужьырэр. ЫпэкIэ чы-жэу маплэ. Мы илэссыр кIэлэгъэаджэми и Илэсэу кызырэхэ-гъэщыгъэр шIукиэ елытэ. Ныб-жьыкIэхэмкIэ шысэтэхыпIэ сэ-нэхъатыр зэралэтырэр лъэшэу игуапэ хъугъэ.

ДАУТЭ Анжел.
Сурэтым итыр: **Брыцу Анаидэ урокыр арегъэхьы.**

Муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ Красногвардейскэ районым иобшобразовательнэ егъэджапIэхэм ягъэIорышIапIэ игимназиу N 1-у селоу Красногвардейскэм дэтым икIэлэгъэаджэу Нестерова Иринэ шысэтэхыпIэу щыт. Илэсифтэу ублэпIэ клас-схэм Иоф задишIэрэм яапэрэ ма-фэхэм кыащыублагъэу ишъып-кэу зыпылтыр ригъэджэнэу ылэ кыралыгъэу сабийхэм лъэпкэ зэхэдз амышIэу, кызышыхъу-гъэхэ чIыпIэм итарихъ лъапсэ-хэм ащигъэгъозэхэ кыодыу шы-мытэу, ахэм осэ икыу афашIын альэкIынэу гъэсэгъэнхэр ары. Ащ тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, гуманитар предмет пстэумкIи кыафиуатэрэм лъэпкэ регио-нальнэ компонентыр щыгъэцэ-кIэгъэным зэрифэшъуашэу ына-лэ тырегъэты.

— ЕджапIэм кычIэхъэгъэ кIэлэцIыкIухэр апэрэ мафэхэм кыащэгъэжыагъэу адыгэхэм яжэ-рыло народнэ творчествэ нэIуасэ фэсэшIых, — ело Иринэ. — Аныбжэ зэрэхъагъэм елытыгъэу кIэлэцIыкIухэр адыгэ тха-кIохэм ятхыгъэхэм ясэгъаджэ. Ахэр МэщбэшIэ Исхъакъ, Хъэ-дэгъэлIэ Аскэр, Жэнэ Къыры-мыз, Цукэо Джэхъфар, Нэхэе Руслан, Къумпыл Къадырбэч, Къуекъо Налбий, нэмыкIхэри арых.

Технологиерэ ИЗО-мрэ яурокхэм адыгэхэм ядекоратив-

нэ-прикладной искусствэ кIэлэ-цIыкIухэм нэIуасэ защыфашIы, дышъэ идыкIынымкIэ IэпIэсэ-ныгъэм ишъэфхэр ащызэрагъа-шIэх. Джащ фэдэу физическэ културэм иурокхэм ижырэ адыгэ лъэпкэ джэгукIэхэр ащы-зэтэгъашIэх. Нэужым кIэлэцIы-кIухэм ягуапэу ащ фэдэ джэгукIэхэр ежъхэми зэхашэх. АщкIэ IэпыIэгъушIоу хъурэр зэльашIэ-рэ шIэныгъэлэжэу Цурмыт Каз-бек гъусэхэр илэхэу адыгэ джэ-гукIэхэм афэгъэхыгъэу кыди-гъэкIыгъэ тхылхэр арых.

— Республикэм ичIыопс идэ-хагъэ, ащ изаповедникхэм нэ-Iуасэ зышафэсшIыхэрэр, — ело кIэлэгъэаджэм, — тыкэзыуцухэрэ дунаим изэгъэшIэн фэгъэ-хыгъэ урокхэр ары.

Внекласснэ ИофшIэнми И. Нестеровам ифэшъошэ чIыпIэ арегъэуыты.

— Зезгъэджэхэрэ илэсифтым кыкIоцI анахъэу сызыпылхэм ащыщ кIэлэеджакIохэр Адыге-им итурист гъогухэм нахыбэ-рэ арысцэнхэр, — ело ащ. — Сыда пIомэ кIэлэеджакIохэм ащышъыбэр янэ-ятэхэр ягъусэхэу, Руфабгъо ипсыкыфэхыхэр е Хьаджэхъу тIокIэ куухэр кызы-рагъэлъэгъунхэу ежэ-ежырэу бэрэ клонхэу кызышIогъэшIы-гъуай. КIэлэцIыкIухэм ащымы-гъупшэжыныу агу кыенэжыых альэгъугъэ кыушъхъэтешъоу Лэ-гъо-Накэ ыкIи гъочIэгъэхэр.

Щысэ зытырахырэ кIэлэгъэадж

Пшъэрылэ афэсшIыгъэу ащ фэ-дэ экскурсие пэпчэ ащылагъэхэу кызагъэгъэжыкIэ, кIэлэеджакIохэм тиесубликэ ичIыопс зэрэдэхэ дэдэр алъэ-гъун, уасэ фашIын, агъэшIэгъон альэкIы. Нэужым шIэныгъэу зэ-рагъэгъотыгъэхэр яIэубытыпIэу презентациехэр ашIых. Джы-дэдэм презентации хъазырхэр «Адыгеим ипсэушъхъэ дунай», «Адыгеим ичIыопс дах», «Мые-къяупэ — Адыгэ Республикэм икыэлэ шъхъа!» зыфилохэрэ те-мэхэмкIэ ялэх. Джащ фэдэу Кав-казскэ биосфернэ заповедникым ехыллэгъэ материалхэр еджа-пIэм илэх. Ахэр илэсым иохъ-ти 4-м афэгъэхыгъэ сурэтхэр ыкIи ахэм кыатегушIлэрэ мате-риалхэр арых.

Ирина Нестеровам «Адыгеим игерб», «Лъагъу» зыфилохэрэ те-мэхэмкIэ зэхилъхыагъэхэу усэхэр илэх ыкIи ахэр зэхышэрэ Иофтхъа-бзэхэмкIэ кызыфегъэфедэх.

кIухэм тхакIом итворчествэ фэ-гъэхыгъэу бэ гъэшIэгъонэу ыкIи зышымыгъозагъэхэу ашIа-гъэр.

ЫпшъэкIэ зэрэшыхэдгъэунэ-фыкIыгъэу, урокхэмрэ внеклас-снэ Иофтхъабзэхэмрэ зэхашэхэ зыхъукIэ, компьютернэ презен-

тациехэмрэ слайдхэмрэ Иринэ егъэфедэх. Ахэм яшIуагъэкIэ кIэлэеджакIохэм тиесубликэ ичIыопс зэрэдэхэ дэдэр алъэ-гъун, уасэ фашIын, агъэшIэгъон альэкIы. Нэужым шIэныгъэу зэ-рагъэгъотыгъэхэр яIэубытыпIэу презентациехэр ашIых. Джы-дэдэм презентации хъазырхэр «Адыгеим ипсэушъхъэ дунай», «Адыгеим ичIыопс дах», «Мые-къяупэ — Адыгэ Республикэм икыэлэ шъхъа!» зыфилохэрэ те-мэхэмкIэ ялэх. Джащ фэдэу Кав-казскэ биосфернэ заповедникым ехыллэгъэ материалхэр еджа-пIэм илэх. Ахэр илэсым иохъ-ти 4-м афэгъэхыгъэ сурэтхэр ыкIи ахэм кыатегушIлэрэ мате-риалхэр арых.

Ирина Нестеровам «Адыгеим игерб», «Лъагъу» зыфилохэрэ те-мэхэмкIэ зэхилъхыагъэхэу усэхэр илэх ыкIи ахэр зэхышэрэ Иофтхъа-бзэхэмкIэ кызыфегъэфедэх.

творчествэм пышагъэхэ зэрэ-хъунхэм иамалхэри зэрехъэх ыкIи ахэм сурэтхэу, Iэпэщысэхэу ашIыхэрэр илэс кыэси тиес-убликэ и Мафэ фэгъэхыгъэ кыэгъэлъэгъонхэу зэхашэхэрэм ахегъэлажэх.

ИкIэухым кыэтIон ежэ Ирини ышъхъэкIэ зэнэкъокъу зэфэшъ-хъафхэм бэшIагъэу зэрахэлажэ-рэр, гъэхъагъэу ащишIыхэрэм пае гэсэныгъэм и ГъэIорышIа-пIэ щытхъу тхылхэри кы-фегъэшъуашэх. ГушIылэм пае, а I — 4-рэ классхэм якIэлэеджа-кIохэм апае «Природа — наш дом родной» зыфиIорэ эколо-гическэ мэфэки анахъ дэгъум ипрограммэ зэрэзэхигъэуца-гъэм, район зэнэкъокъум «Твор-ческая работа», «Щытхъур кы-зэшIэкIыгъэхэр тигербрэ тибы-рактэр» зыфилохэрэм яномаина-циекIэ АР-м игерб ехыллэгъэ усэу ытхыгъэм апае апэрэ чIы-пIэхэр кыфагъэшъошагъэх.

Иугъу кыэтшIын Иринэ туризмэм зэрэпыщагъэр. Ар 2006-рэ илэсым Адыгэ Респуб-ликэм ия 15-рэ илэс фэгъэхы-гъэу кыушъхъэу Фышт дэклоя-гъэхэм ахэтыгъ. Илэс 19-м кыкIоцI Иринэ илэс кысэ рай-оным икомандэ хэтэу лъэс ту-ризмэмкIэ республикэ зэнэкъо-кыухэм ахэлажэ. РейтингымкIэ ГъозэрыпIлэ шырагъэкIокIыгъэ зэнэкъокыухэу турбазэу «Кыу-шъхъэ тхыд» зыфиIорэм шыла-гъэхэм ащытырахыгъэ видео-съемкэхэр илэх ыкIи ахэм кIэлэ-еджакIохэр арегъэплых. Ащи шIуагъэ кыеты ячIыгу нахышIоу ашIэ хъунымкIэ. Джарэуштэу кыэзыуцухэхэрэ чIыопсым са-бийхэм шIулъэгъу фарагъэшIы-зэ, пIуныгъэ-гъэсэныгъэ Иоф-шIэнхэр зэрэзэхашэхэрэм гугъа-пIэ кыуыеты еджапIэр кызыух-хэрэр шыIэныгъэм игъогу зан-кIэ техъанхэу.

ШАКИО Мур.

ШЭЖЬЫР ЖЪЫ ХЪУРЭП

Хэгъэгү ззошхом Теклоныгъэр кызыдагыгъэр илээс 65-рэ зэрэхурэм фэгъэхыгъэ юфтхьабзэхэр, жьоныгуаклэм и 9-р къэмысызэ, Шэуджэн районым щызэшлуахы-хэу рагъэжъэгъагъ. Заом иветеранхэм ныбжьыкълэхэр бэрэ алуагъэклагъэх, Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Андырхъое Хъусенэ имемориальнэ музей лыхъужъэныгъэм фэгъэхыгъэ урокхэр щызэхашагъэх, заом хэлэжъагъэхэм ыкълэи зышхъэгъусэ ащ хэклодагъэхэм шлухъафтынхэр афашыгъэх.

Жьоныгуаклэм и 8-м, районым шэны зэрэхыгъэгъэу, администрацием ветеранхэр рагъэблэгъэгъагъэх. Ащ къызэрэгъуогъэгъэхэм шлуфэс зышари-хыгъэ псалъэ район администрацием ипащэу Хъуажъ Налбий кышшыгъ. Джащ фэдэу Теклоныгъэшхом мэхъанэ инэу илэм зэлулэгъум кышшытегущылагъэх отставкам щылэ контр-адмиралэу Тхьагъэпсэу Мэджидэ, Улэшыгъэ Клуагъэхэм яветеранхэм яреспубликэ совет итхьаматэ игуадзэу Леонид Рудяк, Красногвардейскэ ыкълэи Шэуджэн районхэм ядзэ комиссарэу Сергей Лютовыр, республикэ Парламентым идепутатэу Ауль Вячеслав илэшылэгъоу Александр Триль, МКЪТУ-м ипрофессорэу, социальнэ технологи-гехэмкълэ ыкълэи чыплэ зыгъэ-лорышлэжынымкълэ Урысые Академием и Адыгэ чыплэ къутамэ ипащэу Азэчыкъ Геннадий. Джащ фэдэу зэлулэгъум хэлэжъагъ АР-м и Къэралыгъо Совет Шэуджэн районымкълэ идепутатэу Шхъэлэхъо Аскэр. Ветеранхэм ацлэкълэ зэлулэгъум кышшыгушылэгъэ поселкэу Заревэм шыш фронтоникэу Владимир Аваковыр.

Ащ ыуж Хэгъэгү ззошхом хэлэжъагъэхэм сомэ мини 5 зырыз ыкълэи гъомылэпхъэ зэфэшхъафхэр зэрылхъэ лалымэкхэр аратыгъэх.

Республикэ общественнэ шлушлэ организациеу «Хьакурынэхъабл — Мамхыгъ» зыфиорэм итхьаматэу Къуижъ Казбеки а къоджитум ашышхэу заом хэлэжъагъэхэу псэоу кэнагъэхэм шлухъафтын лъаплэхэр аритыгъэх.

Къуаджэу Мамхыгъэ шагъэуцугъэ саугъэтым ветеранхэр клэлъырытых.

Зэклэри агъэрэзагъ

Отэчыкълэ Аслъанрэ Хъуажъ Налбийрэ А. В. Куценкэм иунэчлэхъажэ хэлэжъэх.

Ащ ыуж зэлулэгъум хэлэжъагъэхэр зэклэ къуаджэу Мамхыгъэ клуагъэх. Илээс зауэлэкълэ узэ-клэлэбжымы, къоджэ гупчэм шагъэуцугъэ мемориальнэ комплексым ветеранхэм къэгъагъэхэр клэралхъагъэх. Ащ ыуж Андырхъое Хъусен ыллэ зыхъы-рэ Мамхыгъэ гурыт еджаплэм ишхаллэ мэфэкълэи ланэу кышшылэгъэм ветеранхэр рагъэблэгъагъэх. Ахэм афэгъэхыгъэ хьохъубэ, ззо илээсхэм аусыгъэ

орэдхэр ащ къышшагуагъэх, адыгэ къашхьохэр къышагъэлэгъагъэх.

Жьоныгуаклэм и 8-м джыри зы хугъэ-шлэгъэ дэгъу районым кыхыгуагъ. Теклоныгъэм и Мафэ кызышылэгъагъэм тэфэу къутыргъу Михайловым шыпсэурэ бзылфыгъэ хэклоагъэу Анна Куценкэм иунэчлэхъажэ илагъ. Ащ фэдэ гушлуагъэ ащ къыфэзыхыгъэр Адыгеим щызэ-лгъашлэрэ фермер цлэрылоу,

СПА-у «Былымыхъу» зыфиорэм итхьаматэу унаклэ фязгъэшылэгъэ Отэчыкълэ Аслъан.

Унэчлэхъажымы хэлэжъэнхэу къутырым клогъагъэх район администрацием ипащэу Хъуажъ Налбий, Заревскэ къоджэ псэуплэм ипащэу Антонина Кочеров, районым юфшлэнымрэ социальнэ ухъумэнымрэкълэ игъэ-лорышлаллэ ипащэу Нэпсэу Муратэ. Зэклэ бабэ Анеклэ эджэхэрэ ныом ахышэ шлухъафтынхэр, гъомылэпхъэ зэфэшхъафхэр, унагъом щигъэфедэн ылгъэ-кышхъэр ратыгъэх. Ащ даклоу Отэчыкълэ Аслъан мэфэкълэи ехъуллэу къутырым шыпсэухэрэм ашышхэм гъомылэпхъэ зэфэшхъафхэр зэрылхъэ лалымэкхэр аритыгъэх.

Ынэпсхэр къехыхэзэ, ныом Хъуажъ Налбийрэ Отэчыкълэ Аслъанрэ гъунэнчъэу зрафэра-зэр къариуагъ. Хьакълэу кыфэ-клуагъэхэр ыкълэи игъунэгъухэр бабэ Ане унаклэм члэтхыхъажыныу ыкълэи бэгъашлэ хъунэу фэлгъэлуагъэх.

Теклоныгъэм и Мафэ район гупчэу къуаджэу Хьакурынэ-

хъаблэ мэфэкълэ зэхыхэр пчэдыжымы жъэу шырагъэжъагъ. Мемориальнэ комплексэу ыкълэи саугъэтхэу В. И. Лениным, М. Хь. Шэуджэным, Хь. Б. Андырхъуае, В. С. Лозовым афагъэу-цугъэхэм къэгъагъэхэр бэу аклэралхъагъэх.

Теклоныгъэшхом фэгъэхыгъэ митингэу шылагъэр районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Гыш Долэт кызылу-хыгъ. Митингым кышшыгушылэгъэх район администрацием ипащэу Хъуажъ Налбий, заом иветеранэу Иван Таракановскэр, КПРФ-м ирайком иапэрэ секретарэу Сихъу Аслъан, Хьакурынэхъаблэ гурыт еджаплэм иклэлэеджаклоу Къонэ Заремэ.

Митинг ужым народнэ культурэм ирайон Гупчэ ыпашхъэ мэфэкълэ концерт къышатыгъ. Ащ ыуж шыгъачъэ зэхашэгъагъ. Пчыхъэм адыгэ джэгоу къоджэ-гум шашылэгъэм цыфыбэ къе-клэлэгъагъ.

Джащ фэдэу мэфэкълэ юфтхъабзэхэр районым зэклэ икъоджэ псэуплэхэм ашылагъэх.

(Тукорр.).

Ветеранхэр агъэшлуагъэх

Теклоныгъэр кызыдагыгъэр илээс 65-рэ зэрэхурэр Теуцожь районым игъэклотыгъэу шыхагъэунафыкълэгъ. Апэу мэфэкълэ кэмысызэ, заом шыфэхыгъэхэм ясаугъэтхэу къуаджэхэм, къутыргъэм адэт 18-р егугъухэзэ агъэцклэжыгъэх, агъэкъэбзагъэх, агъэклэрэклагъэх. Район гупчэу Пэнэжыкълэуае ипарк дэт мемориалэу заом зыпсэ шызыгъэтлэлыгъэхэ нэбгырэ 224-м ацлэ-алгъэуацлэхэр зытетхъагъэм изтегъэпсыхъажымын сомэ миллионрэ мин 800-рэ пэлухъагъ.

Жьоныгуаклэм и 8-м Пэнэжыкълэуае, Джэджэхъэблэ, Гьобэжъо, Аскълэуэ, Очэпшые, Пчыхъалыкълэуае ыкълэи Лъэуэстэнхъэблэ чыплэ псэуплэхэм, ахэм къахиубытэхэрэ чылагъохэм митингхэр ашылагъэх, ахэм адэт

саугъэтхэм къэгъагъэхэр аклэралхъагъэх. Район администрацием, народнэ депутатхэм я Совет, заом иветеранхэм я Совет япашхэр ахэм ахэлэжъагъэх, чыплэ псэуплэхэм яллыкълэхэр ягъусэхэу районым кынынжыгъэхэ ветеран 22-м адэжэ клэхэзэ, мэфэкълымкълэ афэгъушлэхэм, бэгъашлэ хъунхэу, шлоу шылэр къадэхъунэу афэлъагъэхэзэ, сомэ мин 20 зырызирэ сомишгъэ зыхыбл зыосэ гъомылэпхъэ зэфэшхъафхэр зэрылхъэ лалымэкхэмрэ аратыгъэх.

Хьабэхъу зэшхэу (Пэнэжыкълэуае шышхы) Аскэррэ Юрэрэ районым ветеранхэу исхэм зэклэми гъомылэпхъэ шлухъафтынхэр афашыгъэх. Апэрэр «Дортранссервисым» ипащ. Ащ нэбгырэ пэпчэ шлоушыгъу

дзыорэ, СМУ-2-м ипащэ чэт укылгъэхэр зыдэлъ ящик зырыз-рэ афарагъэшагъ.

Лъэуэстэнхъэблэ чыплэ псэуплэм ипащэу Едыдж Адам ежэ зипэщэ коим хэхъэхэрэ чыла-гъохэм ашыпсэухэрэ ветеран нэбгыриблым сомэ минич зырыз аритыгъ. Мы поселкэм дэт ПМК-7-м илэшхъэтэгъу, цыфхъалэлэу Хьокло Славикэ а нэбгыриблым шлоушыгъу килограмм 25-рэ зырызирэ гречкэ килограмм пшырыпшырэ афари-гъэшагъ.

Жьоныгуаклэм и 9-м, Теклоныгъэр кызыдагыгъэ мафэм Пэнэжыкълэуае митингышхо шылагъ. Ащ хэлэжъагъэх район администрацием, народнэ депутатхэм я Совет ялофышлэхэр, лэжэклэ коллективхэм, общест-

веннэ организациехэм яллыкълэхэр, Пэнэжыкълэуае еджаплэм иклэлэеджаклохэр, районым икъуаджэхэм, къутыргъэм къарыкълэжыгъэхэр. Ахэр къоджэ паркым дэт мемориал комплексышхоу агъэцклэжыгъагъэу заом шыфэхыгъэхэ нэбгырэ 224-м ацлэ-алгъэуацлэхэр зытетхъагъэм клуагъэх.

Мыш шылэгъэ митингышхоу цыфыбэ дэдэ зыхэлэжъагъэр кызылуиыхыгъ ыкълэи зеришагъ район администрацием культурэмкълэ игъэлорышлаллэ ипащэу Напцлэкълэу Руслъан. Апэу гушылэр зэратыгъэр районым иадминистрацие ипащэ илэна-тлэ зыгъэцклэгорэ Хьакълэмамыкълэ Азмэт. Ащ ыуж митингым кышшыгушылэгъэх народнэ де-

путатхэм я Совет итхьаматэу Блэгъожь Налбий, районым иветеранхэм я Совет итхьаматэу Нэмытлэкълэ Юрэ, Адыгэ Республикэм и Парламент идепутатэу Удыклэкълэ Юрэ, мамырныгъэм и Лигэ ирайон къутамэ ипащэу Лыхъурэе Марыет, КПРФ-м иллыкълэу Къатбамбэт Сахидэ, Пэнэжыкълэуае чыплэ псэуплэм ипащэу Ехъуллэ Пшымафэ, Нэшукълэуае еджаплэм иеджаклоу Блэгъожь Юрэ.

Заом шыфэхыгъэхэм зы такыкълэ афэшхыгуагъэх, ахэм ацлэ-алгъэуацлэхэр зытетхъэгъэ саугъэтым къэгъагъэхэр клэралхъагъэх, автоматчикхэр тфэгъогогъо афэуагъэх.

Нэужым митингым хэлэжъагъэхэр культурэм и Унэ рагъэблэгъагъэх. Ахэм концертышхо къафатыгъ.

Заом иветеранхэр мэфэкълэи шыгъэм рагъэблэгъагъэх, агъэшлуагъэх, ахыкълэагъэх.

НЭХЭЕ Рэмзан.

«АЩЭМЭЗЫМ» иорэдхэм зарэІэт

Адыгэ республикэ гимназием шызэхашэгъэ кІэлэцІыкІу орэдыло ансамблэу «Ащэмэзым» общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» концерт кыщитыгъ. Художественнэ пащэу Бастэ Асыет кызыриуагъэмкІэ, лъэпкъ шлэжым епхыгъэ зэлукІэгъухэр нахъ

гъэшлэгъонэу зэрээс-хашэщтхэм пылтых.

«Ащэмэзым» нарт орэдхэр, лыхъужь орэдхэр кьелох. Къоджэбэрдыхъо Мыхъамэт, Хъатх Къокласэ, нэмыкІхэми афэгъэхыгъэхэр ипрограммэ хэтых. Ансамблэр республикэм имэфкІхэм, пчыхъзэхыхъэхэм бэрэ ащитэлъэгъу. КІалэмэ дэгъоу орэд кьало шхъае, адыгэ шыуашэхэр зэрямыІэхэм кыххэкІэу футболкэхэр ащыгъэхуи концертхэм ахэлэжъэх.

Адыгэ Хасэм ащ ыналэ тыридзи, кІэлэцІыкІумэ апае адыгэ шыуашэхэр аригъэдыгъэх. Ащ кыпкырыкІэу «Ащэмэзыр» Адыгэ Хасэм кьакІуи лъэпкъ орэдхэр кыщитыуагъэх.

— Адыгэ шыуашэхэр кІалэмэ зызыщальтэм искусствэм нэмыкІ шыпкызу екІуалІэхэу фежыагъэх, — кыІуагъ Бастэ Асыет. — Шыуашэр ащыгъэу пчэгум кызыхъэхэкІэ, орэдэу кьалорэм имэхъани нахъышлоу цыфмэ алъагъэлэсы. Тхъаегъэпсэху Адыгэ Хасэм хэтхэр.

ХъакІэмыз Индар, Шъэкъуй зэшыхэу Айдымыррэ Андзоррэ, Юксел Гушъао, Дзыбэ Абрек, Беданыкы Жъыут ижырэ орэдхэр Адыгэ Хасэм кызыщалохэм, ядэлугъэхэр бэрэ Іэгу афытеуагъэх. Хасэм ыцІэкІэ Хъэпэе Арамбий, Хъунэго Чэтибэ, Къуекъо Аслъанбий, МэшфэшІу Нэдждэт, МэфэшІукъо Щангулэ «Ащэмэзым» шлоу щылэр кыдэхъунэу, лъэпкъ ис-

кусствэм фэлэжъэхъу афайуагъ. КІэхым нэпеплэ сурэтхэр зэхыхъэм кьекІоллагъэмэ атырахыгъэх. ІэкІыб хэгъэгумэ, тирайонхэм

кыарыкІыгъэхэр пчыхъзэхыхъэм хэлэжыагъэх. Сурэтым итыр: «Ащэмэзым» Адыгэ Хасэм орэд кыщитло.

«Налмэсым» хэгъэгъухэр къежжэх

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсыр» США-м шыкІогъэ Дунэе фестивалым хэлэжыагъ. Мыекъуапэ тиартистхэм кызагъэзжыым пресс-зэлукІэу зэхашагъэм зэфэхьысыжъхэр цашыгъэх.

Искусствэхэм я Дунэе фестивалэу США-м шыкІуагъэм Англием, Францием, Италием, США-м, нэмыкІхэми якъэшъо-

кІо куп цІэрылохэр, зэлъашІэрэ артистхэр хэлэжыагъэх. Фестивалыр кызаухым «Налмэсыр» адыгэу США-м исхэм, Адыгэ Хасэу Нью Джерси шызэхашагъэм, фэшъхъафхэми аІукІагъ, тилъэпкыгъэхэм апае концерт шхъаф кытыгъ.

«Налмэсыр» США-м, нэмыкІ хэгъэгъухэми арагъэблагъэ. Ансамблэ цІэрылор Францием клонэу щыт.

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

Пчъагъэр тифедэп

«Дагдизель» Каспийск — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 1:0.
ЖьоныгуакІэм и 13-м Каспийскэ шызэдешлагъэх.
Зезышагъэхэр: С. Погарченко — Шахты, А. Гуренко, Е. Хомченко — Астрахань.
Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзгъэр: З. Ибрагимов — 61.

ТекІоныгъэр бысымхэм кыдаыхъгъэми, «Зэкъошныгъэр» дэу ешлагъэу тлътэрэп. Зичэзыу зэлукІэгъухэм тифутболистмэ тагъэгъушлонэу ташэгугъы.

Купым хэтхэр зэрешлагъэхэр: «Ангушт» — «Митос» — 1:1, «Автодор» — «Астрахань» — 1:3, «Батайск» — «Черноморец» — 1:3, «Энергия» — «Кавказтрансгаз» — 1:1, «Динамо» — «Торпедо» — 0:3, «Таганрог» — «Краснодар-2000» — 1:3, СКА — «Мэшыкьу» — 2:3.

ЕшІэгъухэм яплъынэу стадионхэм адэсыгъэхэм япчъагъэ гъэзетеджэмэ ашлогъэшІэгъоныщтэу тэлъытэ. Назрань нэгбырэ 2500-рэ, Каспийскэ 200, Владикавказ — 1000, Батайскэ 1300-рэ, Волжскэ 1000, Ставрополь 1000, Таганрог 800, Ростов-на-Дону 1500-рэ ащепллыгъэх.

Мыекъопэ стадионэу «Юностым» нэгбырэ 1000-м ехъу сыдигъокІи щепллы.

Бомбардир анахъ дэгъухэр

Къэлапчъэм Іэгуаор анахъыбэрэ дэзыдзгъэхэр:

1. С. Гриненко — «Астрахань» — 6
2. П. Сафронов — «Мэшыкьу» — 6
3. А. Бураев — «Автодор» — 3
4. А. Иванов — «Энергия» — 3
5. Р. Узден — «Зэкъошныгъ» — 3
6. Ж. Къэрэтлъэщ — «Черноморец» — 3
7. Д. Шэуджэн — «Кавказтрансгаз» — 3.

ЧыпІэу зыдэщытхэр

Я 6-рэ ешІэгъухэм ауж ятІонэрэ купым хэт командэхэр чыпІэу зыдэщытхэмрэ очко пчъагъэу яІэмрэ

1. «Торпедо» Ермэлхъабл — 16
2. «Черноморец» Новороссийск — 15
3. «Энергия» Волжский — 14
4. «Астрахань» Астрахань — 11
5. «Дагдизель» Каспийск — 10
6. «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 10
7. «Мэшыкьу» Пятигорск — 10
8. «Митос» Новочеркасск — 7
9. «Кавказтрансгаз» Рыздвяный — 6
10. «Краснодар-2000» Краснодар — 6
11. «Батайск» Батайск — 5
12. «Беслан» Беслан — 4
13. СКА Ростов-на-Дону — 4
14. «Автодор» Владикавказ — 4
15. «Динамо» Ставрополь — 4
16. «Ангушт» Назрань — 3
17. «Таганрог» Таганрог — 1.

ЖьоныгуакІэм и 20-м «Зэкъошныгъэр» «Автодорым» тикъалэ шылукІэщт.

НэкІубгъом итхэр зыгъэхъазыргъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

ДЗЮДО

Батырыр лъэгапІэмэ афэкІо

Я 14-рэ Дунэе турнирэу дзюдомкІэ Санкт-Петербург шыкІуагъэм ныбжыкІэхэр шызэнэкъокъугъэх. Хэгъэгуи 10-м нахъыбэмэ кыарыкІыгъэ батырхэр апэрэ чыпІэхэм афэбэнагъэх. Адыгэ республикэ ШВСМ-м зыщызыгъэсэрэ Унэрыкыо СултІан килограмм 73-м нэс къэзыщэчырэмэ якупэу зыхэтыгъэм дзюдоист 28-рэ шызэнэкъокъугъ.

Унэрыкыо СултІан зэлукІэгъуи 5 кыхъыгъ. Финалым Санкт-Петербург ибэнакІо шытекІуи, апэрэ чыпІэр кыфагъэшъошагъ.

Хъулыфыгъэхэм азыфагу Дунэе турнирэу Санкт-Петербург шыкІуагъэми Унэрыкыо СултІанэ хэлэжыагъ. Бэнэгъуи 6-м шыщэу 5-р кыхъыгъ, ящэнэрэ чыпІэр кыдихыгъ.

ХъакІэмзые Унэрыкыо СултІан шапІугъ, иапэрэ тренерыр ШъэоцІыкІу Мурат. Джырэ уахътэ УФ-м изаслуженнэ тренерыр Бэджыдэ Вячеслав бэнэкІо ныбжыкІэр егъасэ.

— Урысыем ихышыпыкІыгъэ командэхэм ахэтых тидзюдоистхэу Арсен Галстян, кг 60, Ордэн Ан-

дзаур, кг 66-рэ, ШъэоцІыкІу Рустам, кг 73-рэ, — еІо АР-м изаслуженнэ тренерыр Бастэ Сэлым. — Унэрыкыо СултІани хэгъэгум ихэшыпыкІыгъэ командэ рагъэблэгъэнэу тэгугъэ, бэнакІом ишъыпкызу Іоф зыдешІэжы. С. Унэрыкыор Санкт-Петербург дгъэкІоным фэшІ зэхэщэн ІофхэмкІэ ишлогъэшхо кытитыгъэкІыгъ Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу, профессорэу Хъунэго Рэщыдэ. «Тхъаегъэпсэу» ащ етІожы тшІоигъу.

Мы мафэхэм зэнэкъокъу зэфэшъхъафхэм Унэрыкыо СултІан зафегъэхъазыры.

Сурэтым итхэр: Бастэ Сэлымрэ Унэрыкыо СултІанрэ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
кыгъэхэм адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи кьэбар жьу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхъаІэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыдэщыІэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаІэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшгъэдэкІыж зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутыи ІофхэмкІэ,
телерадиоукъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэлары-
шланІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
кыагъэу кьахафэ-
хэрэмкІэ къэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кІыж ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэр-
рэмрэ яеплкъыкІэ
зэтемыфэн ылгэ-
кІыщт. Гъэзет-
еджжэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтыф-
хэрэп ыкІи къэ-
зытхыгъэхэм
аІэкІэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщышауырыр
ОАО-у

«Полиграф-ІОГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
6156

Индексхэр
52161
52162

Зак. 1360

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00